

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ, PREZENČNÍ STUDIUM

2015 – 2016

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Zdeněk Řeřicha

Úloha Vězeňské služby České republiky

Praha 2016

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Víšek

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR FULL - TIME STUDIES

2015 - 2016

BACHELOR THESIS

Zdeněk Řeřicha

The role of the Prison Service of the Czech Republic

Prague 2016

The Bachelor Thesis Work Supervisor: Mgr. Jiří Víšek

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne.....

Zdeněk Řeřicha, DiS. ....

Poděkování

Chtěl bych poděkovat pana Mgr. Jiřímu Víškovi za odborné vedení práce a cenné rady, které mi pomohly tuto práci zpracovat.

Zdeněk Řeřicha, DiS.

Anotace

Cílem bakalářské práce je seznámit širokou veřejnost s náplní práce Vězeňské služby České republiky, její organizací a členěním. Dále bych chtěl poukázat na ostatní bezpečnostní sbory České republiky a právní normy, kterými se Vězeňská služba České republiky řídí. Poslední část práce se bude zabývat typologií věznic a oprávněními, kterými disponují příslušníci Vězeňské služby České republiky.

Klíčová slova

Vězeňská služba České republiky, české vězeňství, český vězeňský systém, vězeňství, vězení, věznice, typy věznic, ozbrojené bezpečnostní sbory.

Annotation

The aim of this bachelor thesis is to apprise wide society with job description of Prison Services of the Czech Republic, its organization and division. Further I would like to refer on other security services of the Czech Republic and legal norms, which Prison Services of the Czech Republic follows. The last part of this thesis is going to be dealing with the typology of prisons and authorizations, that members of Prison Services of the Czech Republic have.

Keywords

The Prison Service of the Czech Republic, Czech prisons, Czech prison system, prison, prison tips, armed security forces.

OBSAH

ÚVOD.....	9
1 SLOVNÍK POJMŮ – ZÁKLADNÍ ÚDAJE.....	11
1.1 Vězeňská služba České republiky.....	11
1.2 Ozbrojený bezpečnostní sbor.....	12
1.2.1 Druhy ozbrojených bezpečnostních sborů.....	12
1.3 Bezpečnost.....	14
1.3.1 Vnější bezpečnost státu.....	14
1.3.2 Vnitřní bezpečnost státu.....	14
1.4 Bezpečnostní politika státu.....	15
1.4.1 Bezpečnostní strategie České republiky.....	15
1.4.2 Bezpečnostní rada státu.....	16
2 CÍLE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR.....	18
2.1 Probační a mediační služba.....	21
3 ORGANIZACE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR.....	23
3.1 Generální ředitelství Vězeňské služby.....	23
3.2 Věznice.....	23
3.3 Vazební věznice.....	26
3.4 Ústavy pro výkon zabezpečovací detence.....	30
3.5 Akademie Vězeňské služby.....	32
3.6 Střední odborné učiliště.....	32
3.7 Členění Vězeňské služby ČR.....	33
3.7.1 Vězeňská stráž.....	33
3.7.2 Justiční stráž.....	33
3.7.3 Správní služba.....	35
4 POVINNOSTI A OPRÁVNĚNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ VS ČR.....	36
4.1 Povinnosti příslušníků VS ČR.....	36
4.1.1 Povinnost příslušníka VS ČR k provedení zákroku.....	36

4.1.2	Kdy není příslušník VS ČR povinen provést služební zákrok?.....	37
4.1.3	Prokazování příslušnosti k VS ČR.....	38
4.1.4	Mlčenlivost	38
4.2	Oprávnění příslušníků VS ČR	39
4.2.1	Požadování vysvětlení	39
4.2.2	Osobní prohlídka a jiné podobné úkony	40
4.2.3	Odnětí věcí.....	40
4.2.4	Vyžadování pomoci	41
4.2.5	Donucovací prostředky	42
4.2.6	Použití střelné zbraně.....	44
4.2.7	Při použití donucovacích prostředků a střelné zbraně	45
4.2.8	Povinnosti příslušníka po použití donucovacího prostředku a střelné zbraně	45
4.2.9	Služební zákroky pod jednotným velením.....	46
4.2.10	Požizování záznamů	46
5	CHARAKTERISTIKA A TYPOLOGIE VĚZNIC.....	47
5.1	Věznice typu „A“ - věznice s dohledem	49
5.2	Věznice typu „B“ - věznice s dozorem	50
5.3	Věznice typu „C“ - věznice s ostrahou	50
5.4	Věznice typu „D“ - věznice se zvýšenou ostrahou	51
5.5	Přemísťování odsouzených do jiného typu věznice.....	53
	ZÁVĚR	55
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	57
	SEZNAM ZKRATEK	60
	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	61
	SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

V bakalářské práci je použita metodika sběru dat a informací, která poukazuje na problematiku Vězeňské služby České republiky (dále jen "Vězeňská služba" nebo "VS ČR") a vězeňského systému v České republice. V současné době náš vězeňský systém je bezpochyby dosti diskutovaným tématem a skrývá mnoho chyb a problémů, které budou v této práci nastíněny.

Nahlédne-li člověk do nejrůznějších sdělovacích prostředků a medií, tak slyší mnohdy kritiku ze strany veřejnosti. Důvody této nespokojenosti můžou být už jakékoliv. Pole mého názoru se naše současné vězeňství potýká nejčastěji s kritikou:

a) příslušníci vězeňské služby si dostatečně neplní svoje služební povinnosti, což vede k profesnímu selhávání (k neprofesionalitě);

b) kriminality v České republice mírně přibývá a tím pádem počet vězňů čím dál více stoupá. VS ČR se dostává do problémů s kapacitou věznic (přeplněnost věznic);

c) odsouzení po výkonu trestu se nechtějí zařadit zpátky do společnosti. Osoba propuštěná na svobodu má tzv. "nálepku zločince". Veřejnost na tuto osobu pohlíží jako kriminálního a vydědence společnosti. Odsouzený má problém např. najít si práci, což může vést k časté a další recidivě.

Výkonem trestu a vězeňstvím se zabývá vědní disciplína **Penologie**, která přebírá a využívá poznatky z jiných vědních disciplín, jako pedagogika (penitenciární pedagogika – „*je speciální pedagogická disciplína zabývající se zvláštnostmi penitenciárního výchovného působení vztahujícího se na všechny kategorie odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody*“¹), speciální pedagogika, právo, kriminalistika, kriminologie, psychologie (penitenciární psychologie), sociologie, sociální práce a dalších oborů.

---

¹ ŠTĚRBA, V. *Penologie*. 2. vyd. Praha: Armex Publishing, 2009. s. 9. ISBN 978-80-86795-74-4.

Penologie zkoumá a zabývá se:

- „účinky trestu a trestání, zkoumá účinnost různých druhů trestů;
- zabývá se vývojem penologie a jejích různých koncepcí v historických souvislostech;
- zkoumá sociálně psychologické procesy, jevy, vztahy a zákonnosti, které vznikají v důsledku aplikování trestu;
- zabývá se psychosociální a fyzickou realitou pachatele – jedná se např. o zdravotní stav, sociální zázemí, věk, dosažené vzdělání apod.;
- zkoumá přístupy k výchovnému zacházení s vězňými, aby bylo dosaženo co nejefektivněji účelu trestu;
- zkoumá systém institucí a jejich funkcí při realizaci zákonného postihu;
- zkoumá, hledá i jiné sankce, které by účinně ovlivňovaly chování pachatelů trestných činů, ochranná opatření, alternativní zacházení s pachatelem.“²

Jako dalšími úkoly penologie jsou: zkoumání možností alternativních trestů, prevence kriminality, recidiva, podmínky výkonu trestu a účinnost trestů.

Cílem práce je představit strukturu základních pojmů, jako např. ozbrojený bezpečnostní sbor, bezpečnost a bezpečnostní politika státu a Bezpečnostní strategie České republiky (dále jen "ČR"). Druhá kapitola pojednává o cílech Vězeňské služby České republiky, kde rozeberu jednotlivé úkoly VS ČR. Třetí kapitola se zabývá organizací VS ČR, kde budou probrány jednotlivé základní články VS ČR a její členění. Čtvrtá kapitola se bude věnovat povinnostmi a oprávněními, kterými disponují příslušníci a zaměstnanci VS ČR. Poslední pátá kapitola hovoří o problematice charakteristiky a typologií věznic v České republice, a dále analyzuji jednotlivé typy věznic.

Hlavním důvod výběru tohoto tématu je, že bych si přál pracovat u Policie České republiky. Dané téma „Úloha Vězeňské služby České republiky“ je blízce spojeno s mou vysněnou prací. Proto se mi velmi líbilo a zajímavě zpracovávalo.

Bakalářská práce je zpracovaná dle právního stavu ke dni 1. 2. 2016.

---

² Kubičková, P., I. Kmětík: *Penologie*. Karviná: Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011. Dostupné z: <http://www.sosoom-zlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>.

1 SLOVNÍK POJMŮ – ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Na úplném začátku této práce jsou vysvětleny některé pojmy, které se budou často v bakalářské práci objevovat. Proto si myslím, že by bylo dobré je blíže specifikovat a rozebrat. Jedná se především o termíny: ozbrojený bezpečnostní sbor, bezpečnost, bezpečnostní politika státu a Bezpečnostní strategie ČR.

1.1 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY

Definici Vězeňské služby České republiky (dále jen "Vězeňská služba nebo VS ČR") nalezneme v § 1 odst. (2) zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů, který říká, že „*Vězeňská služba je ozbrojeným bezpečnostním sborem. Řídí ji generální ředitel Vězeňské služby (dále jen "generální ředitel"), kterého jmenuje a odvolává ministr spravedlnosti (dále jen "ministr"). Generální ředitel odpovídá ministrovi za činnost Vězeňské služby.*“³ Zřízení vězeňské služby bylo k 1. lednu 1993 zákonem České národní rady č. 555/1992 Sb., o vězeňské a justiční strážci, v platném znění. Vězeňská služba České republiky je součástí trestní justice, respektuje právní řád České republiky, Listinu základních práv a svobod a doporučení Rady Evropy.

VS ČR lze označit dle zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů za účetní jednotku a správní úřad. Vězeňská služba vykonává svojí působnost na území České republiky, zda nestanoví-li zvláštní právní předpis nebo mezinárodní smlouva jinak.⁴ Pověřený orgán Vězeňské služby ČR může mít povahu policejního orgánu proti osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, zabezpečovací detence, ve výkonu vazby a v ústavu pro výkon zabezpečovací detence, které spáchaly trestní čin.⁵

---

³ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 1 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 1 odst. 5, ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 3 odst. 8, ve znění pozdějších předpisů.

Příslušník vězeňské služby, jakož to fyzická osoba, která vykonává službu v bezpečnostním sboru, se řídí podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon upravuje poměry organizační věci služby, nebo služební vztahy, odměňování příslušníku bezpečnostních sborů a řízení ve věcech bezpečnostního sboru.

„Úřední osobou je příslušník ozbrojených sil nebo bezpečnostního sboru nebo strážník obecní policie.“⁶ Lze tedy usoudit, že příslušníci vězeňské služby České republiky a justiční strážé jsou považováni za úřední osobu, stejně jako členové hradní strážé, vojáci, policisté, hasiči, příslušníci městské policie a bezpečnostní informační služby.

1.2 OZBROJENÝ BEZPEČNOSTNÍ SBOR

V kapitole 1. 2 je uvedeno, že VS ČR je ozbrojeným bezpečnostním sborem ČR. Na webových stránkách Ministerstva vnitra České republiky je uvedena definice, která zní, že *„ozbrojený bezpečnostní sbor v České republice plní obecné a speciální úkoly bezpečnostního charakteru, které vyplývají z bezpečnostní politiky státu, jako jsou ochrana celospolečenských zájmů a hodnot, ochrana fyzických osob, jejich životů, zdraví, lidské důstojnosti a majetku, právnických osob a jejich majetku.“⁷*

1.2.1 DRUHÝ OZBROJENÝCH BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

V České republice nalezneme celkem pět ozbrojených bezpečnostních sborů. Jedná se o:

- a) Policii České republiky (dále jen "PČR");**
- b) Vězeňskou službu České republiky;**
- c) Celní správu České republiky (dále jen "CS ČR");**
- d) Generální inspekci bezpečnostních sborů (dále jen "GIBS");**
- e) Bezpečnostní informační služba (dále jen "BIS").**

---

⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 127 odst. 1 písm. e), ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Ministerstvo vnitra ČR: ozbrojený bezpečnostní sbor [online]. © 2015 [cit. 2015-11-1]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ozbrojeni-bezpecnostni-sbor.aspx>.

Nahlédneme-li do zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, tak do zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě, ve znění pozdějších předpisů, tak najdeme, že všechny zákony hovoří o **ozbrojených bezpečnostních sborech**.

Vězeňská služba hlavně spolupracuje v zájmu plnění svých povinností a úkolů právě s těmito ozbrojenými bezpečnostními orgány. Dále to mohou být mnohé orgány státu, obcí a instituce mimo území České republiky. Podle mého názoru VS ČR nejvíce spolupracuje s PČR, kdy VS ČR může požádat PČR o pomoc v případě mimořádné události v ústavu pro výkon zabezpečovací detence, ve vazební věznici nebo věznici, pokud síly a prostředky VS ČR nebudou stačit k zajištění pořádku a bezpečnosti.

Zatímco zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů hovoří o **bezpečnostních sborech** jako:

- Policie České republiky;
- Hasičský záchranný sbor České republiky;
- Celní správa České republiky;
- Vězeňská služba České republiky;
- Generální inspekce bezpečnostních sborů;
- Bezpečnostní informační služba a
- Úřad pro zahraniční styky a informace.⁸

V České republice se objevují také nestátní subjekty, které se podílejí (ať už ve spolupráci s ozbrojenými bezpečnostními složkami) na ochraně veřejného pořádku a bezpečnosti. Mám na mysli **obecní policie a soukromé bezpečnostní služby** (dále jen "SBS"). Dále bych rád doplnil, že Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky a Zdravotní záchranná služba (dále jen "ZZS") patří mezi základní složky integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“.)

---

⁸ Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, § 1 odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

1.3 BEZPEČNOST

Termín bezpečnost bych vysvětlil jako stav, kdy celkový systém (státu) zvládá odolat určitým hrozbám a také tyto negativní jevy předvídat a eliminovat. Hrozby rozdělím podle Ministerstva vnitra ČR na **vnější a vnitřní hrozby**. O bezpečnosti České republiky hovoří také ústavní zákon č. 110/1998 Sb., kdy základní ustanovení nám říká „*zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot je základní povinností státu.*“⁹

1.3.1 VNĚJŠÍ BEZPEČNOST STÁTU

Ministerstvo vnitra České republiky definuje vnější bezpečnost státu jako: „*stav, kdy jsou na nejnižší možnou míru eliminovány hrozby ohrožující stát a jeho zájmy zvnějšku a kdy je tento stát k eliminaci existujících i potenciálních vnějších hrozeb efektivně vybaven a ochoten.*“

Hrozby mohou mít povahu:

- vojenské povahy;
- ekonomické povahy;
- migrační vlny apod.

Je to také souhrn mezinárodněpolitických, ekonomických a vojenských vztahů státu s okolními státy a koalicemi, jejichž prostřednictvím prosazuje své státní zájmy.“¹⁰

1.3.2 VNITŘNÍ BEZPEČNOST STÁTU

Vnitřní bezpečnost státu lze chápat jako ohrožení státu a jeho zájmu zevnitř. Stát by měl být k současným i potencionálním nebezpečí či hrozbám připraven a vybaven. K potlačení této hrozby používá stát své orgány.¹¹ **Ozbrojené bezpečnostní sbory -**

---

⁹ Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, čl. 1, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰ Ministerstvo vnitra České republiky: bezpečnost [online]. © 2015 [cit. 2015-11-5]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>.

¹¹ Ministerstvo vnitra České republiky: vnitřní bezpečnost státu [online]. © 2015 [cit. 2015-12-12]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>.

Policie České republiky, VS ČR, Celní správu České republiky, **záchranné sbory** - Hasičský záchranný sbor (dále jen "HZS ČR") a **havarijní služby** zajišťují bezpečnost České republiky. Rizika vnitřní bezpečnosti mohou mít dopad na ústavní zřízení státu, zákonnost nebo základní lidská práva a svobody.

1.4 BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA STÁTU

Jde o celkový souhrn všech základních státních cílů, hodnot a zájmů, jakož i jejich prostředek k dosažení. V demokratických zemích bezpečnostní politika usiluje o:

- ochrana zdraví, života a majetku občanů;
- zabezpečení kulturních statků, životního prostředí, sociálního a ekonomického rozvoje státu;
- uchovávaní demokratických základů státu a činnost demokratických institucí;
- plnění a zajištění mezinárodních (bezpečnostních) závazků - zahraniční politika;
- ochrana státní svrchovanosti a celistvosti;
- ochranná politika.

1.4.1 BEZPEČNOSTNÍ STRATEGIE ČESKÉ REPUBLIKY

„Bezpečnostní strategie byla přijata usnesením vlády č. 79 ze dne 4. února 2015. Dokument, který do značné míry pouze aktualizuje předchozí Bezpečnostní strategii ČR z r. 2011, byl přijat v důsledku zhoršujícího se bezpečnostního prostředí ve světě, které výrazně ovlivňuje bezpečnost euroatlantického prostoru a klade zvýšené nároky na Severoatlantickou alianci (dále jen "NATO"), Evropskou unii (dále jen "EU"), i jednotlivé členské státy efektivněji na nové bezpečnostní hrozby a výzvy reagovat.“¹²

---

¹² Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: bezpečnostní politika [online]. © 2015 [cit. 2015-11-23]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/.

Bezpečnostní strategie ČR 2015 je rozdělena do tří kategorií:¹³

- a) **životní;**
- b) **strategické a**
- c) **další významné.**

Ad a)

Jde o zachování veškerých náležitostí demokratického právní státu, tj. zajištění územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zabezpečení základních lidských práv a svobod obyvatel a územní celistvosti.

Ad b)

Jako strategické zájmy České republiky bychom mohli jmenovat: zvládání místních a regionálních konfliktů a zmírňování jejich následků, posilování soudržnosti a efektivnosti NATO a EU a zachování funkční a věrohodné transatlantické vazby, dále to může být zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva, zajištění kybernetické bezpečnosti a obrany ČR, atd.

Ad c)

Do dalších významných zájmů ČR lze zahrnout: snižování a potlačování kriminality (hlavně tedy hospodářské kriminality), extrémizmu, organizovaného zločinu a korupce, dále také ochrana životního prostředí, veřejná informovanost a posilování zpravodajské ochrany či obrany ČR.

1.4.2 BEZPEČNOSTNÍ RADA STÁTU¹⁴

Bezpečnostní rada státu („dále jen BRS“) je zřízena v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky v článku 9. Bezpečnostní rada státu je

---

¹³ Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Bezpečnostní strategie 2015 [online]. © 2015 [cit. 2015-12-7]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/public/34/39/a/1374375_1258875_Bezpecnostni_strategie_2015.pdf.

¹⁴ Ministerstvo vnitra České republiky: bezpečnostní rada státu [online]. © 2015 [cit. 2015-12-7]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-statu-234869.aspx>.

orgán vlády (pracovní orgán), který slouží ke koordinaci problematiky bezpečnosti České republiky. Dále připravuje vládě ČR návrhy opatření k jejímu zajišťování.

„Základním úkolem BRS je podílet se na tvorbě spolehlivého a funkčního bezpečnostního systému ČR, zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajištění bezpečnosti ČR a mezinárodních závazků.“¹⁵

BRS je složena předsedou vlády a dalších členů vlády podle rozhodnutí vlády. Prezident České republiky má právo na účasti schůzí BRS. Dále může požadovat od BRS a jejích všech členů zprávy a projednávat s ní nebo s jejími členy otázky, které patří do jejich působnosti.

---

¹⁵ Ministerstvo vnitra České republiky: bezpečnostní rada státu [online]. © 2015 [cit. 2015-12-7]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-statu-234869.aspx>.

2 CÍLE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR

Vězeňská služba ČR byla založena jako institut, která vykonává a zajišťuje trest odnětí svobody, výkon vazby a výkon zabezpečovací detence. Dále VS ČR zabezpečuje ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnosti státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti ČR. Všechny úkoly VS ČR jsou stanoveny v § 2 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Úkoly, které uvedu, zajišťují ve Vězeňské službě ČR:

- vězeňská stráž;
- justiční stráž;
- správní služba;
- Akademie Vězeňské služby a
- pověřené orgány Vězeňské služby.

Mezi hlavní Úkoly vězeňské služby České republiky patří:¹⁶

- a) „spravovat a střežit vazební věznice a věznice a odpovídá za dodržování zákonem stanovených podmínek výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody;*
- b) spravovat a střežit ústavy pro výkon zabezpečovací detence;*
- c) VS ČR střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody a eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, a to bezprostředně po ukončení výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody;*
- d) prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby s cílem vytvořit předpoklady pro jejich řádný způsob života po propuštění;*

---

¹⁶ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 2 odst. 1 a 2, ve znění pozdějších předpisů.

e) provádí výzkum v oboru penologie (penologie je součástí právní vědy, která se zabývá výkonem trestu a vězeňstvím) a využívá jeho výsledky a vědecké poznatky při výkonu vazby a při výkonu trestu odnětí svobody;

f) zajišťuje pořádek a bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství a ministerstva a v jiných místech jejich činnosti a v rozsahu stanoveném tímto zákonem zajišťuje pořádek a bezpečnost při výkonu pravomoci soudů a státních zastupitelství (jedná se o Justiční stráž);

g) vytváří podmínky pro pracovní a jinou účelnou činnost osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody;

h) provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, případně i osob ve výkonu vazby;

i) vede evidenci osob ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody na území České republiky;

j) plní úkoly, které pro ni vyplývají z vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána;

k) zabezpečuje vzdělávání příslušníků Vězeňské služby (dále jen "příslušníci") a občanských zaměstnanců Vězeňské služby, které provádí Akademie Vězeňské služby, a vzdělávání osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu odnětí svobody, které provádí Střední odborné učiliště;

l) poskytuje zdravotní služby ve svých zdravotnických zařízeních osobám ve výkonu vazby, osobám ve výkonu zabezpečovací detence a osobám ve výkonu trestu odnětí svobody, příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby; v případě potřeby zabezpečuje zdravotní služby u mimovězeňských poskytovatelů zdravotních služeb;

m) v rozsahu stanoveném zvláštním právním předpisem objasňuje a prověřuje vlastními pověřenými orgány (dále jen „pověřené orgány Vězeňské služby“) trestné činy osob ve výkonu vazby, trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence; ve spolupráci s Generální inspekcí bezpečnostních sborů se podílí na předcházení a odhalování trestné činnosti příslušníků Vězeňské služby a občanských zaměstnanců zařazených k výkonu práce ve Vězeňské službě spáchané při výkonu služby nebo při plnění pracovních úkolů.“

„Vězeňská služba plní i další úkoly podle zvláštních právních předpisů.“¹⁷ To znamená např. zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 186/1992 Sb., o služebním poměru příslušníků Policie České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V rámci úkolů VS ČR spolupracuje s Policií ČR na základě „*Dohody o spolupráci a vzájemné pomoci*“, která byla uzavřena Generálním ředitelstvím VS ČR a Policejním prezídiem ČR s účinností dnem 11. 7. 1996.¹⁸

Jedná se o vzájemné úkoly a spolupráci:¹⁹

- pátrání po osobách;
- vznik mimořádné situace ve věznicích;
- zajištění tras eskort VS ČR;
- vzájemné předávání informací při odhalování trestné činnosti vězňů a jiných osob;
- zajištění bezpečnosti a pořádku VS ČR a justiční stráží v budovách soudů a státních zastupitelství;
- evidence služebních motorových vozidel VS ČR a při výcviku jejich řidičů;
- praktický či teoretický výcvik k zdokonalení odborné způsobilosti;
- výcvik služebních psů k vyhledávání drog.

---

¹⁷ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráží České republiky, § 2 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ ŠTĚRBA, V. *Penologie*. 2. vyd. Praha: Armex Publishing, 2009. s. 13-14. ISBN 978-80-86795-74-4.

¹⁹ ŠTĚRBA, V. *Penologie*. 2. vyd. Praha: Armex Publishing, 2009. s. 13-14. ISBN 978-80-86795-74-4.

2.1 PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA

Podkapitola 2.1 bude okrajově věnovaná Probační a mediační službě. Činnost, poslání a cíle Probační a mediační služby jsou upraveny zákonem č. 257/2000 Sb. V čele Probační a mediační služby stojí ředitel Probační a mediační služby (dále jen „ředitel“), který je jmenován a odvoláván ministrem spravedlnosti. Ředitel zabezpečuje fungování této služby po stránce organizační, materiální a finanční, ale také zajištění chodu po stránce personální a hospodářské. Střediska Probační a mediační služby zajišťují plnění důležitých úkolů ve vztahu ke státním zastupitelstvím, orgánům Policie České republiky a soudům. Střediska působí v sídlech okresních soudů, která jsou součástí sídla krajských soudů či Městského soudu v Praze. Střediska můžeme členit na tři základní oddělení: oddělení pro obviněné blízkého věku mladistvého, oddělení pro mladistvé obviněné a oddělení pro uživatele psychotropních a omamných látek.

Probační a mediační služba připravuje podklady pro zvláštní druhy trestního řízení, aby věci byly vhodně projednány. Proto úředník probační a mediační služby (dále jen „probační úředník“ nebo „probační pracovník“) poskytuje obviněnému odbornou pomoc a vedení, spolupracuje a komunikuje s jeho rodinnými příslušníky a sociálním prostředím, ve kterém osoba žije a pracuje, kontroluje a sleduje chování obviněného atd. Toto všechno probační úředník provádí za účelem, aby v budoucnu se osoba zařadila zpátky do společnosti a vedla řádný život.

Probace

Probací se rozumí výkon dohledu nad obviněnou, obžalovanou nebo odsouzenou osobou. Kontrola výkonu trestů, které nejsou spojené s odnětím svobody (alternativní tresty), včetně uložených omezení a povinností. Probační pracovník také sleduje chování odsouzeného ve zkušební době, kdy odsouzený je podmíněně propuštěn z výkonu trestu odnětí svobody, pomáhá mu v individuálních věcech a působí na odsouzeného tak, aby vedl řádný život.

„Dohledem se rozumí pravidelný osobní kontakt pachatele s úředníkem Probační a mediační služby, spolupráce při vytváření a realizaci probačního plánu

dohledu ve zkušební době a kontrola dodržování podmínek uložených pachateli soudem nebo vyplývajících ze zákona. ²⁰

„Účelem dohledu je:

a) sledování a kontrola chování pachatele, čímž je zajišťována ochrana společnosti a snížení možnosti opakování trestné činnosti;

b) odborné vedení a pomoc pachateli s cílem zajistit, aby v budoucnu vedl řádný život. ²¹

Mediace

Jedná se o mimosoudní řešení sporu či konfliktu, který je mezi obviněným a poškozeným. Hlavní cíl mediace je dohoda mezi dvěma subjekty. Mediáci lze provádět pouze a jen s výslovným souhlasem obou stran, tedy obviněného a poškozeného. Mediátor, což je odborná osoba na řešení konfliktů a pomáhá nejefektivněji vyjednat jiné možnosti řešení sporu mezi obviněným a poškozeným. Mediátor je nestranná, nezávislá osoba, která není spojená ani s jednou stranou řešeného sporu.

---

²⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 49 odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

²¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 49 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

3 ORGANIZACE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR

V této kapitole je pojednáno o organizaci VS ČR a dále jejím členěním. Organizačními jednotkami, jako základními články, VS ČR jsou především:

- a) Generální ředitelství Vězeňské služby;
- b) věznice;
- c) vazební věznice;
- d) ústavy pro výkon zabezpečovací detence;
- e) Akademie Vězeňské služby;
- f) Střední odborné učiliště;
- g) zotavovny.

3.1 GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY

Generální ředitelství Vězeňské služby ČR (dále jen „generální ředitelství“ nebo „GŘ VS“) stojí v čele Vězeňské služby České republiky. Řídí ji generální ředitel Vězeňské služby (dále jen "generální ředitel"), který je jmenován a odvoláván ministrem spravedlnosti (dále jen "ministr"). Generální ředitel odpovídá za práci a činnost VS ČR ministrovi.

Generální ředitelství řídí, organizuje a také kontroluje Vězeňskou službu ČR v rámci plnění úkolů vězeňství. Kromě stanovených činností plní další úkoly, které ukládá ministr a generální ředitel. Generální ředitelství se člení na samostatné úseky a odbory. Odbory GŘ VS se metodicky podílejí na zpracování a kontrolu návrhů vnitřních předpisů, vyřizování stížností, oznámení a podnětů. Věnují se připomínkovému řízení k právním předpisům a na zpracování právních stanovisek. Dále připravují podklady pro jednání generálního ředitele, jeho poradních orgánů a ve stanoveném rozsahu též zpracovávají další odborné materiály a dokumenty.

3.2 VĚZNICE

Věznice v České republice zajišťují **výkon trestu odnětí svobody** (dále jen "VTOS") po pravomocném rozhodnutí soudu a nařízení výkonu trestu. Dále může jít o výzvu soudu k nastoupení do VTOS, anebo soud přikáže, aby odsouzený byl do VTOS

dodán (předveden). Výkon trestu je upraven zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů a vyhláškou Ministerstva spravedlnosti České republiky (dále jen "MS ČR") č. 378/2004 Sb., která vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.

„Účelem trestu tedy je přispět ke kontrole zločinnosti, chránit společnost před trestnými činy, odvracet trestné činy směřující proti právům a svobodám občanů, zabraňovat pachatelům v další trestné činnosti, vychovávat je v řádné občany, napravit je a současně působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Samotný trest musí zůstat pouze prostředkem, jímž se společnost brání proti páčání trestných činů.“²²

Zaměříme-li se na zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, tak účelem výkonu trestu odnětí svobody je podle tohoto zákona: „působit na odsouzené tak, aby snižovali nebezpečí recidivy svého kriminálního chování a vedli po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem, chránit společnost před pachateli trestných činů a zabránit jim v dalším páčání trestné činnosti.“²³

Věznice zřizuje nebo zrušuje Ministerstvo spravedlnosti České republiky a o správu věznic se stará VS ČR podle zvláštního zákona – zákon č. 555/1992 o Vězeňské službě a justiční strážci České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Věznice jsou rozděleny podle způsobu vnějšího zabezpečení a také vnitřního střežení (tedy uvnitř věznice) do čtyř kategorií - typů. Dále také podle způsobu uplatňování resocializačních programů. Rozdělení věznic nalezneme v § 8 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

Jedná se o věznice:

- a) **s dohledem** (označováno rovněž jako „A“);
- b) **s dozorem** (označováno rovněž jako „B“);
- c) **s ostrahou** (označováno rovněž jako „C“);

---

²² ČERNÍKOVÁ, V. a kol. *Sociální ochrana. Terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. s. 244. ISBN 978-80-7380-138-0.

²³ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, § 1 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

d) se zvýšenou ostrahou (označováno rovněž jako „D“).²⁴

Do těchto druhů věznic jsou odsouzení zařazováni na základě rozhodnutí soudu. Jednotlivé věznice (s dohledem, s dozorem, s ostrahou, se zvýšenou ostrahou) budou rozebrány v kapitole 5 – charakteristika a typologie věznic.

Hlavní zásady VTOS.

Zásady VTOS nalezneme v § 2 odst. 1 a 2 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

„Trest může být vykonáván jen takovým způsobem, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení svobody; tím však nesmí být ohrožena potřeba ochrany společnosti.“

„S odsouzenými ve výkonu trestu se musí jednat tak, aby bylo zachováno jejich zdraví, a pokud to doba výkonu trestu umožní, podporovaly se takové postoje a dovednosti, které odsouzeným pomohou k návratu do společnosti a umožní vést po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem.“

Ochranu lidské důstojnosti máme zakotvenou v článku 10 odst. 1 v Listině základních práv a svobod tj. Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb.

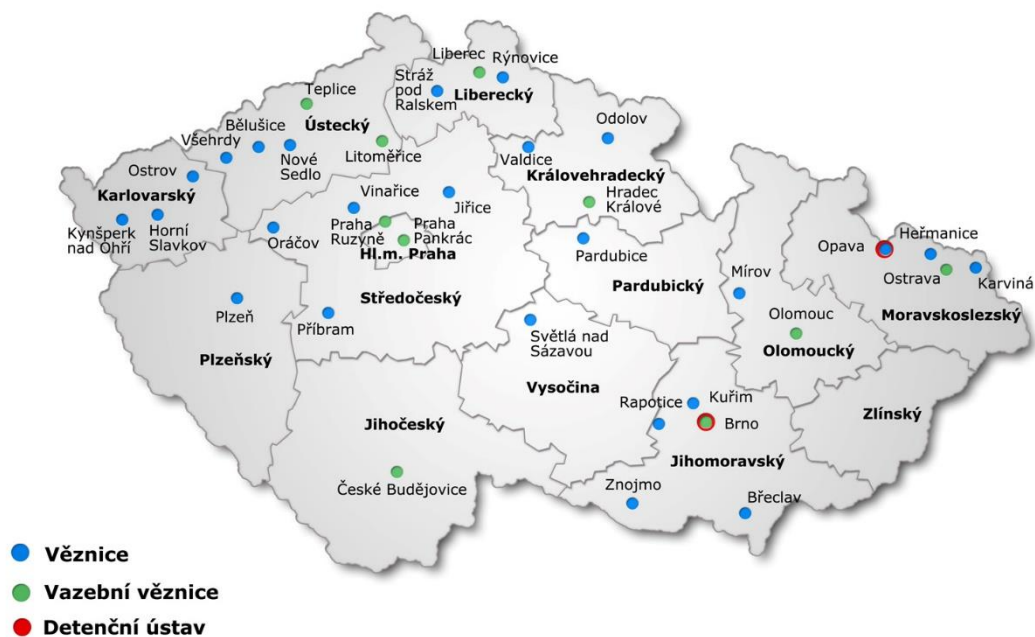
V České republice je v současné době zřízeno Ministrem spravedlnosti ČR 24 věznic, 9 vazebních věznic, 1 vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence v Brně a 1 věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence v Opavě. **Celkem se nachází na území České republiky 35 vězeňských zařízení**, jejichž rozmístění po České republice si lze prohlédnout na obrázku číslo 1 - Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v České republice. Popis všech věznic nalezneme na oficiálních webových stránkách VS ČR v sekci "organizační jednotky". V seznamu příloh této práce můžeme vidět veškerý seznam všech věznic, vazebních věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence.

Obrázek 1: Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v České republice

---

²⁴ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů § 8.

Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v ČR

Zdroj²⁵

3.3 VAZEBNÍ VĚZNICE

Vazební věznice zajišťují výkon vazby před pravomocným odsouzením soudem. Výkon vazby je upraven zákonem č. 293/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů a dále vyhláškou Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 377/2004 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby.

Do vazby lze přijmout obviněného na základě **písemného příkazu soudu**, který je vydán na základě rozhodnutí o vzetí do vazby. Dále do výkonu vazby jsou obvinění přijímáni nepřetržitě tj. 24 hodin. Vazba nemá sankční ani výchovný charakter. Nejprve než vazební věznice přijme obviněného, je nutné ověřit u osoby totožnost, aby nedošlo k záměně. Obviněný dále pokračuje na důkladnou prohlídku, ať už osobní nebo

²⁵ Vězeňská služba České republiky: mapa věznic [online]. © 2012 [cit. 2015-11-24]. Dostupné z: http://vscr.cz/client_data/1/user_files/19/image/Tiskov%C3%A9%20odd%C4%9Blen%C3%AD%20G%C5%98%20VS/st%C3%A1%20A11%C3%A9/mapky/mapaV20131600.jpg.

prohlídku věcí, které má osoba u sebe. Tuto prohlídku může vykonávat **pouze osoba stejného pohlaví**. Prohlídka musí být provedena ještě před přítomností předvádějícího orgánu policie. Po úspěšném dokončení prohlídky musí VS ČR sepsat soupis všech věcí, které zadržela a obviněný tento záznam podepíše.

Vězeňský personál má povinnost **seznámit obviněného s jeho právním postavením, právy a povinnostmi, ale také s vnitřním řádem (vazební) věznice**.

Věznice je povinna v průběhu výkonu vazby informovat obviněného o možnosti zájmových, sportovních, preventivně výchovných a vzdělávacích programech, jichž se obviněný může účastnit.

Výkon vazby je prováděn v klasickém **celovém režimu**, ale také ve **zmírněném režimu**. To znamená, že ve zmírněném režimu se osoby ve výkonu vazby – tedy obvinění, mohou v určeném čase volně pohybovat. Obvinění se také mohou stýkat s ostatními obviněnými umístěnými v tomto oddělení. Na oddělení výkonu vazby se zmírněným režimem se nesmí umisťovat osoby, které porušují kázeň a stanovený pořádek. Dále to je obviněný, který má zdravotní a psychické potíže (lékařský a psychologický posudek).

Důvody a typy vazby:

Důvody vazby nalezneme v zákoně č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. Obviněný smí být vzat do vazby za předpokladu, že z jeho jednání nebo dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava:²⁶

a) vazba útěková: „že uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stálé bydliště anebo hrozí-li mu vysoký trest;

---

²⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 67, ve znění pozdějších předpisů.

b) vazba koluzní: že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání, nebo

c) vazba předstižná: že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán, má všechny znaky trestného činu, jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného, povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu vazby dosáhnout jiným opatřením, zejména uložením některého z předběžných opatření.“²⁷

Trvání vazby²⁸

Vazba může trvat jen nezbytně nutnou dobu a to v přípravném řízení i v řízení před soudem. Dále vazba nesmí přesáhnout v trestním řízení dobu:

a) jeden rok - je vedeno trestní stíhání pro trestný čin, který přísluší konat samosoudci (přečin);

b) dva roky - je vedeno trestní stíhání pro trestný čin, který přísluší konat řízení senátu okresního nebo krajského soudu (zločin);

c) tři roky – je vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin;

d) čtyři roky - je vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin a osobě podle zvláštní části trestního zákona lze uložit výjimečný trest.

---

²⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 67, ve znění pozdějších předpisů.

²⁸ KRUPKA, V. *Trestní právo procesní*. 3. vyd. Praha: Armex Publishing, 2010. s. 75. ISBN 978-80-86795-89-8.

Základní vybavení cel²⁹

Každý obviněný musí mít v cele jedno lůžko a jednu skříňku, která je uzamykatelná za účelem uložení osobních věcí. Dále cela je vybavena stolkem se stoličkami a sociálním zařízením. Počet stoliček závisí na odpovídajícím počtu obviněných v cele. Hovoříme-li o záchodu, tak ten musí být oddělen od dalšího (zbývajícího) prostoru cely neprůhlednou zástěnou. Do jednotlivých cel musí být zavedeno elektrické osvětlení a přivolávací - signalizační zařízení pro příslušníka VS ČR.

Obviněné osoby se od sebe oddělují:

- ženy od mužů;
- mladiství od ostatních obviněných;
- obviněné osoby od pravomocně odsouzených;
- obvinění, kteří jsou nebo můžou být duševně či infekčně onemocnění;
- obviněné osoby, proti nimž je vedeno společné trestní řízení;
- obvinění, u nichž je obava, že svým jednáním budou mařit objasňování skutečností, které jsou závažné pro trestní stíhání – tj., „*že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné, nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání*“³⁰.

Pokud tomu nebrání jiné okolnosti, oddělují se obvinění:³¹

- kteří jsou stíháni pro některé trestné činy uvedené v § 88 odst. 4 trestního zákoníku, jako např.: vraždy, útok proti lidskosti, genocida, teroristického útoku, teroru aj.;
- kteří jsou stíháni pro trestný čin spáchaný z nedbalosti;
- kteří nebyli dříve odsouzeni k nepodmíněnému trestu odnětí svobody;

---

²⁹ Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, § 9, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), § 67 písm. b), ve znění pozdějších předpisů.

³¹ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 7 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

- kteří jsou ve vazbě z důvodů uvedených v § 350c trestního řádu – vyhošťovací vazba.

Dále se odděleně umísťují obvinění, kteří o to požádají. Zejména se jedná umístění obviněných do cel pro kuřáky či nekuřáky. Obviněné osoby, které se ve výkonu vazby chovají agresivně, nebo opakovaně svým jednáním porušují vnitřní řád dané věznice, nebo řád výkonu vazby, se umísťují ve zvláštní cele, která je oddělená od ostatních obviněných.

3.4 ÚSTAVY PRO VÝKON ZABEZPEČOVACÍ DETENCE

Právní úpravu výkonu zabezpečovací detence nalezneme v zákoně č. 129/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tento výkon trestu probíhá v ústavech pro výkon zabezpečovací detence (dále jen "ÚVZD"). Tyto ústavy spravuje VS ČR. O umístění osoby do ÚVZD rozhoduje soud na základě nařízeného výkonu zabezpečovací detence. Zabezpečovací detenci lze vykonat pouze takovým způsobem, který uznává a respektuje lidskou důstojnost.

„Výkonem zabezpečovací detence se sleduje ochrana společnosti a terapeutické a výchovné působení na osoby ve výkonu zabezpečovací detence prostředky stanovenými v tomto zákoně a ve zvláštním právním předpise.“³² Zvláštní právní předpis se rozumí zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

„Zabezpečovací detence se vykonává v ústavu se zvláštní ostrahou a s

- *léčebnými;*
- *psychologickými;*
- *vzdělávacími;*
- *pedagogickými;*
- *rehabilitačními a*
- *činnostními programy.“³³*

³² Zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence, § 1 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

³³ Zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence, § 1 odst. 3, ve znění pozdějších předpisů.

Zdravotnická služba Vězeňské služby³⁴

Zdravotnická služba Vězeňské služby (dále jen „zdravotnická služba“) poskytuje a zajišťuje zdravotní péči příslušníkům a zaměstnancům Vězeňské služby, dále také obviněným, odsouzeným a chovancům. Je součástí správní služby.

Součástí zdravotnické služby Vězeňské služby ČR jsou:

- odbor zdravotnické služby generálního ředitelství;
- vedoucí lékaři zdravotnických oblastí;
- zdravotnická střediska vazebních věznic, věznic a ústavů pro výkon zabezpečovací detence;
- vězeňské nemocnice.

Snad v každé věznici v České republice je zdravotnické středisko nebo zdravotnická služba, které poskytuje zdravotní péči. Nachází se zde praktický lékař a všeobecná sestra. Počet lékařů a sester záleží na počtu obviněných a odsouzených v jednotlivé věznici. **V České republice se nachází 35 zdravotnických středisek pro odsouzené a obviněné.**

Ve věznicích, vazebních věznicích a ústavech pro výkon zabezpečovací detence péči vykonávají lékaři - specialisty, jako např. internisti, chirurgové, ORL, kožní, psychiatři, radiolog, gynekolog, zubní lékaři a další lékaři.

Vězeňská služba také poskytuje lůžkovou péči. Nachází se ve dvou nemocnicích Vězeňské služby.

- **Nemocnice Praha – Pankrác**

V nemocnici se nachází chirurgické, interní, radiologického oddělení a poliklinická služba.

---

³⁴ Vězeňská služba České republiky: zdravotní péče [online]. © 2012 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/vykon-vezenstvi-16/zdravotni-pece-poskytovana-osobam-ve-vykonu-vazby-nebo-trestu-odneti-svobody-6073>.

- **Nemocnice Brno**

Poskytuje zdravotní péči na infekčním a interním oddělení a také na oddělení poliklinických služeb. Nachází se zde také psychiatrické oddělení.

3.5 AKADEMIE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY

Akademie Vězeňské služby ČR (dále jen "AVS") má povahu samostatné organizační jednotky VS ČR s celorepublikovou působností. **AVS zajišťuje vzdělávání či kvalifikaci příslušníkům, zaměstnancům a všem organizačním jednotkám VS ČR.** Tyto odborné znalosti jsou nedílnou součástí pro plnění pracovních, služebních, úředních a jiných povinností, které příslušník VS ČR potřebuje při výkonu své služby.

3.6 STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ

Střední odborné učiliště Vězeňské služby slouží jako **vzdělávací zařízení pro odsouzené a obviněné.** Toto odborné učiliště s celorepublikovou působností poskytuje rozšíření kvalifikace ve vzdělávacích kurzech a doplnění základního vzdělání v studijních a učebních oborech.

Školská vzdělávací střediska (dále jen "ŠVS"), která nabízejí tyto učební obory:

- ŠVS Heřmanice (elektrotechnické a strojně montážní práce);
- ŠVS Pardubice (šití prádla, práce ve stravování);
- ŠVS Plzeň (strojírenské práce);
- ŠVS Rýnovice (obráběč kovů);
- ŠVS Světlá nad Sázavou (šití prádla, provozní služby);
- ŠVS Valdice (obráběč kovů);
- ŠVS Všehrady (dřevařská výroba, práce ve stravování);
- ŠVS Kouřim (práce ve stravování).³⁵

---

³⁵ Vězeňská služba České republiky: poskytované vzdělání v oboru [online]. © 2012 [cit. 2015-12-7]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>.

3.7 ČLENĚNÍ VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY

Vězeňská služba České republiky se člení na **Vězeňskou stráž, justiční stráž a správní službu**. Vězeňská stráž současně s justiční stráží mají postavení ozbrojeného sboru.

3.7.1 VĚZEŇSKÁ STRÁŽ

„Vězeňská stráž střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody, eskortuje tyto osoby do výkonu ústavní nebo ochranné výchovy, ústavního ochranného léčení nebo zabezpečovací detence, střeží vazební věznice, věznice, ústavy pro výkon zabezpečovací detence a je-li podle odstavce 5 povolána k plnění úkolů justiční stráže, střeží budovy soudů, státních zastupitelství a ministerstva. Při této činnosti zajišťuje stanovený pořádek a kázeň.“³⁶

Dále střeží jak zvenčí, tak i zevnitř budovy a objekty VS ČR a v těchto místech zajišťuje kázeň a pořádek. Další činností Vězeňské stráže je kontrola osob na vrátnicích, eskortuje odsouzené mimo věznici, např. k lékaři, soudům nebo výslechu.

3.7.2 JUSTIČNÍ STRÁŽ

Justiční stráž má za úkol zabezpečovat pořádek a bezpečnost v budovách státních zastupitelství, soudů a Ministerstva spravedlnosti ČR, ale i v jiných místech její činnosti. Při této činnosti zajišťuje stanovený pořádek a kázeň při průběhu plynulého a nerušeného soudního řízení a dále provádí ochranu pracovníkům soudů při výkonu soudních rozhodnutí. *„Při plnění svých úkolů je justiční stráž podřízená řediteli vazební věznice nebo věznice a řídí se pokyny předsedy soudu, ředitele správního útvaru soudu, předsedy senátu, vedoucího státního zástupce, případně jiného pověřeného zaměstnance soudu, státního zastupitelství nebo ministerstva.“³⁷*

---

³⁶ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 3 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

³⁷ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 22 odst. 3, ve znění pozdějších předpisů.

Vydá-li předseda senátu pokyn justiční stráži:

- a) provádí rozhodnutí, které vykáže konkrétní osoby z jednací síně nebo jiného místa činnosti soudu. Dále provádí vyklizení takových prostorů;
- b) justiční stráž chrání úřední osoby nebo další osoby, které jsou přítomné v jednací síni či jiném místě činnosti soudu před napadením fyzického útoku;
- c) zabezpečuje a vykonává pořádkovou službu při vstupování do jednací síně. Dále vylučuje veřejnost z jednací síně (pokad' bylo tak rozhodnuto) nebo zda bylo přijato opatření proti přeplňování jednací síně.

Bez vydání pokynu předsedy senátu či oprávněné osoby může justiční stráž provést služební zákrok jen tehdy, jestliže služební zákrok nesnese odkladu a pokynu předsedy senátu nebo oprávněné osoby nelze dosáhnout. Příslušník justiční stráže při výkonu své služby může vyrozumět nejbližší útvar Policie České republiky o požádání součinnosti (pomoci).

Na pokyn ostatních oprávněných osob (ředitele vazební věznice nebo věznice, ředitele správního útvaru soudu, předsedy senátu, vedoucího státního zástupce, případně jiného pověřeného zaměstnance soudu, státního zastupitelství nebo ministerstva.) justiční stráž zejména:

- a) „zabraňuje vstupu nepovolaných osob do určených prostorů v místech soudů, státního zastupitelství a ministerstva, jakož i v jiných místech činnosti soudu a ministerstva;*
- b) zabezpečuje přepravu cenností v úschově soudu nebo státního zastupitelství a přepravu vyšších peněžních částek;*
- c) zajišťuje doručování písemností soudu nebo státního zastupitelství v případě, že tento způsob doručení nařídil předseda senátu nebo státní zástupce;*
- d) poskytuje doprovod zaměstnancům soudu a státního zastupitelství a poskytuje jim ochranu při jejich úkonech prováděných mimo budovu soudu nebo státního zastupitelství.“³⁸*

---

³⁸ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 22 odst. 5, ve znění pozdějších předpisů.

Justiční stráž může dočasně plnit úkoly Vězeňské stráže ČR a to:

- střežit vazební věznice a věznice;
- předvádět a eskortovat osoby ve výkonu vazby a
- předvádět a eskortovat osoby ve výkonu trestu odnětí svobody.

3.7.3 SPRÁVNÍ SLUŽBA

Správní služba rozhoduje ve správním řízení (podle zvláštních právních předpisů), zabezpečuje organizační, ekonomickou, vzdělávací, výchovnou a další odbornou činnost. Součástí správní služby je i zdravotnická služba, která je rozebrána v kapitole 3 - Organizace VS ČR. Příslušníci Vězeňské služby ČR, kteří jsou zařazeni do správní služby, mohou být pověřeni úkoly, které spadají pod Vězeňskou stráž ČR.

Odděleními správní služby (dále jen "ODD") jsou:

- **ODD logistiky** – zabezpečuje stravování, oděvy, ubytování, údržbu atd.;
- **ODD zdravotní** – je zde lékař, specialisté do věznic docházejí;
- **ODD personální** – oddělení pro zaměstnance;
- **ODD výkonu trestu**;
- **ODD ekonomické** – kontroluje finance nejen věznic, ale i odsouzených (plat, výživné), zajišťuje zaměstnávání vězňených osob;
- **ODD správní** – má na starost spisy, termíny propuštění, termíny trestu;
- **ODD pověřené orgány Vězeňské služby ČR** - mají postavení a plní úkoly policejního orgánu v řízení o trestných činech příslušníků Vězeňské služby ČR.

4 POVINNOSTI A OPRÁVNĚNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ VS ČR

Kapitola č. 4 poukazuje na povinnosti a oprávnění příslušníků VS ČR, jež nalezneme v hlavě druhé zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o Vězeňské službě ČR").

4.1 POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKŮ VS ČR

Příslušník VS ČR je povinen plnit si své služební povinnosti a úkoly, které pro něj vyplívají ze zákonů a z dalších obecně závazných právních předpisů a z rozhodnutí a příkazů nadřízených.³⁹

4.1.1 POVINNOST PŘÍSLUŠNÍKA VS ČR K PROVEDENÍ ZÁKROKU.⁴⁰

Příslušník, který koná službu je povinen v mezích zakročit takovým způsobem, jak mu stanovuje zákon tj. zákon o Vězeňské službě ČR a další obecně závazné právní předpisy.

a) osoba páchá ve VTOS nebo ve výkonu vazby trestný čin nebo kázeňský přestupek, či je důvodné podezření k jejich páčání;

b) osoba páchá trestný čin ve výkonu zabezpečovací detence, nebo je důvodné podezření, že takovýto čin bude páchat;

c) osoba maří účel ve VTOS, ve výkonu vazby nebo ve výkonu zabezpečovací detence;

d) v prostorách Vězeňské služby, věznice pro místní výkon trestu, soudu, státního zastupitelství nebo ministerstva, nebo při předvádění a eskortách osob z výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo trestu odnětí svobody je narušován pořádek nebo ohrožovaná bezpečnost.

Pokud to povaha a okolnosti služebního zákroku dovolí, je příslušník VS ČR povinen před provedením zákroku:

---

³⁹ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 5, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 7 odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

a) příslušník prokáže svoji příslušnost k VS ČR;

b) použít varování, domluvy nebo výzvy k dosažení záměru zákroku bez jeho provedení; před výzvou použije příslušník VS ČR slova k osobě "jménem zákona".⁴¹

„Příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími obecně závaznými právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody trestný čin nebo kázeňský přestupek, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.“⁴²

„Příslušník, který plní úkoly vězeňské stráže, je povinen i v době mimo službu v mezích stanovených tímto zákonem a dalšími právními předpisy provést služební zákrok nebo jiná potřebná opatření, páchá-li osoba ve výkonu zabezpečovací detence trestný čin, jímž je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek.“⁴³

Příslušník VS ČR, který provádí služební zákrok nebo služební úkon je povinen:

a) dbát cti a důstojnosti osob, s nimiž jedná, i své vlastní a nepřipustit, aby těmto osobám, proti kterým provádí služební zákrok nebo úkon, nevznikla bezdůvodná újma;

b) případný zásah proti osobě do jejich práv a svobod nesmí překročit míru nezbytně nutnou k dosažení účelu sledovaného služebním zákrokem nebo služebním úkonem.⁴⁴

4.1.2 KDY NENÍ PŘÍSLUŠNÍK VS ČR POVINEN PROVÉST SLUŽEBNÍ ZÁKROK?

a) příslušník VS ČR je pod vlivem léků nebo jiných (návykových - omamných) látek, např. alkoholu, které mají dopad na jeho schopnost jednání a motoriku;

b) příslušník VS ČR není k zákroku odborně vycvičen ani vyškolen, ač takový zákrok vyžaduje odborné vyškolení a vycvičení;

---

⁴¹ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 6 odst. 3, ve znění pozdějších předpisů.

⁴² Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 7 odst. 3, ve znění pozdějších předpisů.

⁴³ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 7 odst. 4, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁴ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 6 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

c) k služebnímu zákroku brání důležitý zájem služby.⁴⁵

4.1.3 PROKAZOVÁNÍ PŘÍSLUŠNOSTI K VS ČR.

Příslušník VS ČR koná svou službu zpravidla ve služebním stejnokroji a prokazuje svou příslušnost k Vězeňské službě ČR služebním průkazem. Tento stejnokroj musí být označen identifikačním číslem. Dále příslušník, který koná službu v občanském oděvu „normální civilní oblečení“, je označen identifikačním štítkem s číslem. V místech výkonu vazby, zabezpečovací detence nebo VTOS může příslušník prokazovat svoji totožnost též identifikačním štítkem. Svou příslušnost k VS ČR prokazuje příslušník také ústním prohlášením "Vězeňská služba" ve výjimečných případech, kdy okolnosti služebního zákroku neumožňují prokázat příslušnost stanoveným způsobem.⁴⁶

Ministerstvo spravedlnosti ČR stanovuje svou vyhláškou o prokazování příslušnosti k VS ČR. Jedná se o vyhlášku č. 166/2014 Sb., která stanovuje vnější označení příslušníka Vězeňské služby České republiky, prokazování příslušnosti k Vězeňské službě České republiky a zvláštní barevné provedení a označení služebních vozidel k Vězeňské službě.

4.1.4 MLČENLIVOST⁴⁷

Při plnění služebních úkolů nebo v souvislosti s nimi je příslušník VS ČR povinen zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které v obecném zájmu nebo v zájmu zúčastněných osob vyžadují, aby zůstaly utajeny před nepovolanými osobami. „*Povinnosti mlčenlivosti se nemůže příslušník dovolávat vůči policejnímu orgánu, státnímu zástupci, soudu, jinému bezpečnostnímu sboru včetně bezpečnostního sboru státu Evropské unie a kontrolním orgánům, pokud jde o údaje potřebné k plnění jejich působnosti na základě zákona nebo mezinárodní smlouvy.*“⁴⁸ V pravomoci ministra spravedlnosti ČR je, že může zprostit příslušníka VS ČR povinností k mlčenlivosti.

⁴⁵ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 7 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁶ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 8, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁷ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 9, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁸ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 9 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

4.2 OPRÁVNĚNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ VS ČR

Oprávnění příslušníka VS ČR začínají od § 10 – požadování vysvětlení zákona o Vězeňské službě ČR. V podkapitole 4.2 budou rozebrány vybrané oprávnění příslušníků VS ČR, jimiž příslušníci disponují. Vybrané oprávnění jim vzniká na základě zákona o Vězeňské službě ČR.

4.2.1 POŽADOVÁNÍ VYSVĚTLENÍ⁴⁹

Pro odhalení trestného činu či kázeňského přestupku, který spáchal pachatel během VTOS, výkonu vazby nebo ve výkonu zabezpečovací detence je příslušník VS ČR oprávněn k požádání vysvětlení od všech osob. Toto vysvětlení může značně přispět k objasnění důležitých skutečností kázeňského přestupku nebo trestného činu. Dále je také oprávněn požádat toto vysvětlení od všech osob občanský zaměstnanec VS ČR. Vysvětlení od všech osob může také požadovat příslušník VS ČR k vypátrání odsouzených, kteří prchají z VTOS, z výkonu vazby a výkonu zabezpečovací detence.

„Pověřený orgán Vězeňské služby je oprávněn osobu vyzvat, aby se ve stanovenou dobu, popřípadě bez zbytečného odkladu, je-li to nezbytné, dostavila na určené místo k sepsání úředního záznamu o podání vysvětlení. Dostaví-li se osoba na základě výzvy, je pověřený orgán Vězeňské služby povinen s touto osobou sepsat úřední záznam o podání vysvětlení bez zbytečného odkladu.“⁵⁰

Osoba, která se dostaví na výzvu k podání vysvětlení od pověřeného orgánu VS ČR, má nárok na náhradu ušlého výděлку, nebo na náhradu nutných výdajů. To však neplatí, jestliže osoba se dostaví ve vlastním zájmu či svého protiprávního jednání. Veškerou náhradu poskytuje Vězeňská služba České republiky. Osoba musí být o všem řádně poučena.

Příslušník VS ČR nebo občanský zaměstnanec VS ČR nesmí požadovat podání vysvětlení od osoby, jestliže by tím byla porušena povinnost **mlčenlivosti**, která je stanovená zákonem nebo státem. Povinnost mlčenlivosti může zprostit příslušný orgán, nebo ten, v jehož zájmu má tuto povinnost. Podání vysvětlené může osoba odepřít, a to

⁴⁹ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 10, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁰ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 10 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

pouze v případě, pokud by tímto vysvětlením způsobila sobě nebo osobě blízké, nebezpečí možného trestního stíhání či nebezpečí správního deliktu.

„Osobou blízkou se rozumí příbuzný v pokolení přímém, osvojitel, osvojenec, sourozenec, manžel a partner; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké jen tehdy, kdyby újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá divodně pociťovala jako újmu vlastní.“⁵¹

4.2.2 OSOBNÍ PROHLÍDKA A JINÉ PODOBNÉ ÚKONY⁵²

Ve VTOS, ve výkonu vazby, nebo ve výkonu zabezpečovací detence je příslušník VS ČR oprávněn provést osobní prohlídku a prohlídku jejích věcí, dále provést u odsouzeného prohlídku těla, snímání daktyloskopických otisků a pořizování obrazových záznamů. Příslušník také může nařídit, aby se odsouzený podrobil lékařské prohlídce. Tuto **lékařskou prohlídku má v pravomoci provádět pouze lékař**. Osobní prohlídku a prohlídku těla provádí příslušník VS ČR, a to osoba stejného pohlaví nebo lékař. Odběr krve se provádí na žádost příslušníka VS ČR. Krev může odebrat pouze lékař nebo pracovník, který je odborně zdravotnický způsobilý.

4.2.3 ODNĚTÍ VĚCÍ⁵³

Ve výkonu vazby, ve VTOS nebo ve výkonu zabezpečovací detence je příslušník VS ČR oprávněn odejmout osobě věc, kterou má u sebe neoprávněně. Dále to může být věc, jež je prohlášená za zabranou nebo propadlou. Není-li věc brána za propadlou nebo zabranou a nebude potřeba k dalšímu šetření, tak se vrátí zpět osobě, které byla tato věc odejmuta. Nesmí tomu však bránit účel VTOS, výkon vazby nebo výkon zabezpečovací detence. Věc lze odeslat na adresu, již určí osoba, které byla tato věc zabavena. Náklady si však tato osoba hradí sama. Jestliže jde o věc zcela nepatrné hodnoty či bezcennou, tak lze tuto věc zničit.

---

⁵¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 125, ve znění pozdějších předpisů.

⁵² Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 11 odst. 1 a 2, ve znění pozdějších předpisů.

⁵³ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 12 odst. 1 a 2, ve znění pozdějších předpisů.

Propadnutí věci

O propadnutí věci hovoří § 48 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů. Jde tedy o kázeňský trest propadnutí věci a lze ho uložit, jedná-li se o věc:

- a) „jíž bylo použito ke spáchání kázeňského přestupku;
- b) která byla určena ke spáchání kázeňského přestupku;
- c) kterou odsouzený získal kázeňským přestupkem nebo jako odměnu za něj, nebo
- d) kterou odsouzený nabyl za věc uvedenou pod písmenem c).“

Zabrání věci

Rozhodnutí, že věc bude zabráná, je potřeba oznámit pachateli kázeňského přestupku a osobě, které se přímo týká, tedy jestli je vůbec známá. Oznámení proběhne písemnou formou. Pokud osoba není známá, vlastníkem zabrané věci se stává stát. Zdali nebylo rozhodnuto o propadnutí věci, tak lze rozhodnout o tom, že takováto věc se zabírá z následujících důvodů:

- a) za kázeňský přestupek nelze pachatele kázeňsky potrestat nebo stíhat;
- b) pachateli věc nepatří;
- c) vyžaduje-li to bezpečnost osob, pořádek ve věznici, majetku, popřípadě podobný obecný zájem.

4.2.4 VYŽADOVÁNÍ POMOCI⁵⁴

„Pověřený orgán Vězeňské služby je v rozsahu potřebném pro splnění konkrétního úkolu v rámci prováděného šetření a opatření oprávněn požadovat od orgánů veřejné správy, jakož i od právnických a fyzických osob věcnou a osobní pomoc, zejména potřebné podklady a informace včetně osobních údajů. Tyto orgány a osoby jsou povinny požadovanou pomoc poskytnout; nemusí tak učinit, brání-li jim v tom zákonná nebo státem uznaná povinnost mlčenlivosti anebo plnění jiné zákonné povinnosti.

---

⁵⁴ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 13b, ve znění pozdějších předpisů.

*Fyzická osoba tak nemusí dále učinit, pokud by poskytnutím pomoci vystavila vážnému ohrožení sebe nebo osobu blízkou.*⁵⁵

V případě bezprostředního nebezpečí ohrožení života, zdraví nebo majetku je příslušník VS ČR oprávněn požádat **každého** o pomoc. Ten, kdo byl příslušníkem VS ČR požádán o pomoc, je povinen tuto pomoc poskytnout, ale však, nevystaví-li se vážnému ohrožení pro svojí osobu nebo blízkou, či pokud této pomoci nebrání jiné závažné okolnosti.⁵⁶

4.2.5 DONUCOVACÍ PROSTŘEDKY⁵⁷

Donucovací prostředek slouží (pokavaď je nezbytně nutné) k zajištění a nastolení pořádku a bezpečnosti. Příslušník VS ČR má ve své pravomoci při plnění úkolů VS ČR použití donucovacích prostředků proti osobám, které svým protiprávním jednáním ohrožují zdraví a životy osob, úmyslně se snaží poškodit majetek či násilím maří účel VTOS, výkonu vazby nebo výkonu zabezpečovací detence. Dále pokud osoba narušuje bezpečnost a pořádek v prostorách VS ČR, ve věznicích určených pro místní výkon trestu, v budovách soudů, státních zastupitelstvích nebo ministerstva, v zařízeních, jež jsou mimo vězení v blízkosti střežených objektů poskytující zdravotní služby. Příslušník VS ČR se musí rozhodnout, jaký donucovací prostředek v konkrétní situaci použije. Vybraný donucovací prostředek by měl co nejefektivněji splnit účel sledovaného služebním zákrokem. Také je příslušník VS ČR povinen dbát na přiměřenost zákroku proti osobě, která se dopouští protiprávního jednání. Zákrok musí být přiměřen tak, aby nebyla způsobena újma příslušníkem VS ČR zřejmě nepřiměřená k nebezpečnosti a povaze protiprávního jednání osoby. Je-li osoba předváděná ve VTOS, ve výkonu zabezpečovací detence nebo výkonu vazby mimo střežený objekt, může příslušník VS ČR použít tyto donucovací prostředky: předváděcí řetízky, pouta, pouta s poutacím opaskem. Pokud je to nezbytně nutné ke splnění úkonu, je příslušník VS ČR oprávněn

---

⁵⁵ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 13b, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁶ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 14, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁷ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 17, ve znění pozdějších předpisů.

použít tyto donucovací prostředky. Dále příslušník je oprávněn, aby omezil volný pohyb osobě, která fyzicky napadá jinou osobu nebo dokonce příslušníka VS ČR. Když osoba ohrožuje život, vlastní život, pokouší se o útěk či poškozuje majetek, je příslušník VS ČR oprávněn tuto osobu připoutat k vhodnému pevnému předmětu. Připoutání se provede zejména pomocí pout. Příslušník musí ukončit připoutání osoby, když je jasně zřejmé, že osoba už nebude takovému jednání opakovat. Příslušník musí však toto omezení ukončit nejdéle po uplynutí dvou hodin, od okamžiku připoutání osoby.

„Donucovacími prostředky jsou:

a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany;

b) předváděcí řetízky;

c) pouta;

d) poutací popruhy;

e) pouta s poutacím opaskem;

f) slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek;

g) obušek nebo jiný úderný prostředek;

h) služební pes;

ch) vodní stříkač;

i) zásahová výbuška;

j) expanzní zbraně;

k) úder střelnou zbraní;

l) hrozba střelnou zbraní;

m) varovný výstřel;

n) vytlačování štítem;

o) vytlačování vozidlem;

p) prostředek k zamezení prostorové orientace.“⁵⁸

---

⁵⁸ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráži České republiky, § 17 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

4.2.6 POUŽITÍ STŘELNÉ ZBRANĚ⁵⁹

Za výjimečné situace je příslušník VS ČR oprávněn použít střelnou zbraň v rámci plnění svých úkolů:

- a) za účelem nutné obrany, aby příslušník VS ČR odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby;
- b) „*překonal odpor směřující ke zmaření služebního zákroku, pokud jej nemůže překonat jinak a nedokončení zákroku by ohrozilo život nebo zdraví jiné osoby;*“⁶⁰
- c) z výkonu vazby, z VTOS nebo z výkonu zabezpečovací detence zamezit útěku osoby, která je ve střeženém objektu nebo při eskortě a tuto osobu nelze zadržet jiným způsobem;
- d) příslušník VS ČR po marné výzvě k osobě, aby zanechala svého protiprávního jednání, a odvrátil nebezpečí, jež ohrožoval chráněný, střežený objekt nebo stanoviště;
- e) příslušník VS ČR zneškodnil zvíře, které ohrožovalo zdraví, nebo dokonce život osob.

Než příslušník VS ČR použije střelnou zbraň, je povinen vyzvat osobu, proti které hodlá střelnou zbraň použít, aby zanechala svého protiprávního jednání a upustila od něj, s výstrahou, že bude proti ní použito střelné zbraně. Použije-li příslušník VS ČR střelnou zbraň, je povinen dbát zvýšené a nutné opatrnosti, aby nedošlo k ohrožení života nebo zdraví jiných osob, proti kterým dané použití zbraně nesměruje. Dále příslušník je povinen co nejvíce šetřit život osoby, proti které hodlá střelnou zbraň použít. Příslušník VS ČR použije střelnou zbraň jen za okolnosti, že použité donucovacího prostředku by bylo zřejmě neúčinné a neefektivní.

---

⁵⁹ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 18, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁰ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 18 odst. 1 písm. b), ve znění pozdějších předpisů.

4.2.7 PŘI POUŽITÍ DONUCOVACÍCH PROSTŘEDKŮ A STŘELNÉ ZBRANĚ⁶¹

Příslušník VS ČR by měl omezit použití donucovacího prostředku a střelné zbraně:

- a) proti těhotné ženě;
- b) proti osobě, která je vysokého věku;
- c) proti osobě, která má zjevné zdravotní postižení;
- d) proti osobě, která je zjevně mladší 15 let;

a dále nesmí příslušník VS ČR použít proti těmto vyjmenovaným osobám údery a kopy za sebeobranu, pouta s poutacím opaskem, slzotvorný, elektrický nebo jiný obdobně dočasně zneschopňující prostředek např.: taser a paralyzér, obušku a jiného úderného prostředku, služebního psa, vodního stříkače, zásahové výbušky, expanzní zbraně, úderu střelnou zbraní, varovného výstřelu a střelné zbraně;

e) proti ženě použít služebního psa, střelné zbraně a elektrického nebo jiného obdobně dočasně zneschopňujícího prostředku.

4.2.8 POVINNOSTI PŘÍSLUŠNÍKA PO POUŽITÍ DONUCOVACÍHO PROSTŘEDKU A STŘELNÉ ZBRANĚ⁶²

Příslušník VS ČR je povinen bezodkladně oznámit a ohlásit svému nadřízenému každé použití donucovacího prostředku či střelné zbraně. Použije-li příslušník VS ČR donucovací prostředek nebo střelnou zbraň a dojde ke zranění osoby, proti níž zakročuje, je příslušník VS ČR ihned povinen, jakmile to okolnosti dovolí, provést zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále musí příslušník sepsat záznam o použití donucovacího prostředku.

---

⁶¹ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 19 odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

⁶² Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 20 odst. 1 a 2, ve znění pozdějších předpisů.

4.2.9 SLUŽEBNÍ ZÁKROKY POD JEDNOTNÝM VELENÍM⁶³

Jestliže příslušníci VS ČR zakročují pod jednotným velením, tak o použití donucovacích prostředků nebo střelné zbraně za podmínek uvedených v tomto zákoně (zákon o Vězeňské službě) rozhoduje velitel zákroku VS ČR.

4.2.10 POŘIZOVÁNÍ ZÁZNAMŮ⁶⁴

VS ČR má ve své pravomoci při plnění úkolů pořizovat zvukové, obrazové nebo jiné záznamy osob a věcí, které se nacházejí v prostorách či objektech střežených a spravovaných VS ČR.

---

⁶³ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 21, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁴ Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, § 21a odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

5 CHARAKTERISTIKA A TYPOLOGIE VĚZNIC

Poslední kapitola č. 5 poukazuje na problematiku věznic, respektive na její charakteristiku a typologii. V současné době v České republice jsou věznice rozděleny do čtyř základních typů, a to podle způsobu vnějšího střežení a zajištění bezpečnosti.⁶⁵

Rozdělení věznic je následovné:

- a) s **dohledem** (označováno rovněž jako věznice typu „A“);
- b) s **dozorem** (označováno rovněž jako věznice typu „B“);
- c) s **ostrahou** (označováno rovněž jako věznice typu „C“);
- d) s **zvýšenou ostrahou** (označováno rovněž jako věznice typu „D“);⁶⁶

Vedle základních kategorií věznic (s dohledem, s dozorem, s ostrahou a se zvýšenou ostrahou) jsou zřízeny zvláštní věznice pro mladistvé, kteří ještě nedovršili 18. rok svého věku, a dále také pro matky, které mají děti.

„V rámci jedné věznice mohou být zřízena oddělení různých typů, pokud tím nebude ohrožen účel výkonu trestu.“⁶⁷ Můžeme tedy říci, že ve věznici, která je zřízena za hlavním účelem pro VTOS s ostrahou, je také zřízeno oddělení pro VTOS s dozorem. Dále ve vazební věznici mohou být zřízené oddělení pro VTOS a jiná speciální oddělení pro specifické skupiny vězňů (např. odsouzení s mentálním postižením, odsouzení sexuální devianti - toto oddělení je zřízeno např. ve věznici Kuřim, cizinci, odsouzení, kteří jsou závislí na omamných látkách – drogy a alkohol).

Umíst'ování odsouzených

Umístění odsouzených se zpravidla provádí tak, že odděleně se umísťují odsouzení muži od odsouzených žen, dále odsouzení s infekčním onemocněním nebo u nichž je podezření na infekční onemocnění a dále obvykle odsouzení jako:

- a) „*mladiství od dospělých*;

---

⁶⁵ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, § 8 odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁶ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, § 8, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁷ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, § 8 odst. 3, ve znění pozdějších předpisů.

- b) recidivisté od odsouzených, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé;*
- c) za úmyslně spáchané trestné činy od odsouzených za trestné činy z nedbalosti;*
- d) trvale pracovně nezařaditelní;*
- e) s poruchami duševními, poruchami chování;*
- f) s uloženým ochranným léčením a zabezpečovací detencí a*
- g) velmi nebezpeční podle § 72a.⁶⁸*

Velmi nebezpečným odsouzeným se rozumí podle § 72a zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů:

- a) osoba, jež byla odsouzena k výjimečnému trestu;**
- b) proti němuž je vedeno trestní stíhání pro zvlášť závažný zločin, který se stal během výkonu vazby nebo VTOS;**
- c) který v posledních pěti letech se pokusil uprchnout nebo uprchl z výkonu vazby nebo VTOS;**
- d) u odsouzeného lze důvodně předpokládat, že ohrozí bezpečnost jiných osob.⁶⁹**

---

⁶⁸ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, § 7, ve znění pozdějších předpisů.

⁶⁹ Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, § 72a odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

5.1 VĚZNICE TYPU „A“ - VĚZNICE S DOHLEDEM

„Soud zpravidla zařadí do věznice s dohledem pachatele, kterému byl uložen trest za přečin spáchaný z nedbalosti a který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.“⁷⁰ „Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.“⁷¹

Odsouzení se mohou po věznici a v prostorách věznice volně pohybovat bez omezení. Odsouzení pracují na pracovištích, která jsou zpravidla mimo věznici. Dohled odsouzených nad jejich pracovní činností provádí vychovatel minimálně jedenkrát týdně. Odsouzenému, když je mimo pracovní dobu, se povoluje volný pohyb mimo vězeňské zařízení, a to zejména k účasti na sportovních, kulturně výchovných a osvětových akcích a bohoslužbách. Toto povolení vydává ředitel věznice. Rovněž dále rozhodne, zda se jich s odsouzeným také zúčastní i zaměstnanec VS ČR. Dále mimo pracovní dobu může odsouzený nosit civilní oděv. Návštěvy odsouzených probíhají (zpravidla) bez dohledu a dozoru zaměstnanců VS ČR. Ředitel věznice má v pravomoci povolit odsouzenému k dočasné opustění věznice. Jedná se nejdéle na dobu 24 hodin jednou za dva týdny. Povolení k dočasnému opustění věznice se vydává na předepsaném tiskopise, ze kterého musí být jasně zřejmé, kde se může odsouzený zdržovat a na jak dlouhou dobu.⁷² Do této kategorie věznice jsou zařazováni jen takové odsouzené osoby, které spáchali „nejlehčí“ trestný čin, protože věznice obsahuje nejmírnější ochranu.

---

⁷⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 56 odst. 2 písm. a), ve znění pozdějších předpisů.

⁷¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 14 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

⁷² Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 51, ve znění pozdějších předpisů.

5.2 VĚZNICE TYPU „B“ - VĚZNICE S DOZOREM

Do věznice typu „B“ - s dozorem je zařazen pachatel, „ *kterému byl uložen trest za přečin spáchaný z nedbalosti a který již byl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin, nebo pachatele, kterému byl uložen trest za úmyslný trestný čin ve výměře nepřevyšující tři léta a který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.*“⁷³

Odsouzení, kteří jsou na základě rozhodnutí soudu vzati do tohoto typu věznice, se pohybují zpravidla po věznici organizovaně pod dohledem zaměstnance VS ČR. U odsouzených, u nichž lze čekat a předpokládat, že nezneužijí situace a povolení, může ředitel věznice povolit, aby odsouzený měl volný pohyb uvnitř věznice. Odsouzení prování svou pracovní činnost zpravidla na nestřežených pracovištích, a to mimo věznici nebo vězeňské zařízení. Dohled nad pracujícími vězni provádí určený zaměstnanec VS ČR nejméně jedenkrát za hodinu. Zaměstnanec VS ČR, který provádí kontrolu a dohled nad odsouzeným je určen ředitelem věznice. Odsouzení se mohou zúčastnit mimo věznici a vězeňská zařízení kulturních, sportovních, výchovných, osvětových akcích a bohoslužbách. Podmínka je však, že se musí zdržovat v dohledu pracovníka či zaměstnance Vězeňské služby ČR. Odsouzení mají právo na návštěvy, které probíhají zpravidla bez dohledu zaměstnanců VS ČR. Ředitel věznice má v pravomoci povolit odsouzenému k dočasné opouštění věznice. Jedná se nejdéle na dobu 24 hodin jednou za měsíc. Povolení k dočasnému opouštění věznice se vydává na předepsaném tiskopise, z něhož musí být jasně zřejmé, kde se může odsouzený zdržovat a na jak dlouhou dobu.⁷⁴

5.3 VĚZNICE TYPU „C“ - VĚZNICE S OSTRAHOU

Odsouzení, kteří jsou na základě rozhodnutí soudu vzati do věznice typu „C“ – s ostrahou, se po věznici pohybují zpravidla organizovaně, a to pod dohledem zaměstnance VS ČR. U odsouzených, u nichž lze předpokládat, že nezneužijí situace a

---

⁷³ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 56 odst. 2 písm. b), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁴ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 52, ve znění pozdějších předpisů.

povolání, může ředitel věznice výjimečně povolit, aby odsouzený měl volný pohyb uvnitř věznice v rámci plnění pracovních úkolů. Odsouzení provádí svou pracovní činnost zpravidla ve věznici nebo na střežených pracovištích, a to mimo věznici nebo vězeňské zařízení. Dohled nad pracujícími vězni provádí určený zaměstnanec VS ČR nejméně jedenkrát za 45 minut. Zaměstnanec VS ČR, jenž provádí kontrolu a dohled nad odsouzeným, je určen ředitelem věznice. Odsouzení, kteří jsou umístěni ve výstupním oddělení, se mohou zúčastnit mimo věznici a vězeňská zařízení kulturních, sportovních, výchovných, osvětových akcí a bohoslužbách. Společně s odsouzeným se zúčastní této akce taky zaměstnanec či pracovník VS ČR.

„Soud zpravidla zařadí do věznice s ostrahou pachatele, kterému byl trest uložen za úmyslný trestný čin a nejsou zároveň splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem nebo se zvýšenou ostrahou, a pachatele, který byl odsouzen pro přečin spáchaný z nedbalosti a nebyl zařazen do výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dohledem nebo s dozorem.“⁷⁵

5.4 VĚZNICE TYPU „D“ - VĚZNICE SE ZVÝŠENOU OSTRAHOU

Ve věznici se zvýšenou ostrahou panuje nejpřísnější režim a pravidla. Soud zde zařazuje pachatele, jimiž byl určen výjimečný trest. Co je obsahem výjimečného trestu bude nadále rozvedeno v této kapitole. Jako další jsou to pachatelé, kterým byl uložen VTOS za trestný čin spáchaný ve prospěch organizované zločinecké skupiny (§ 108 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů dále jen "trestní zákoník"), kterým byl za zvlášť závažný zločin („zvlášť závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.“⁷⁶) uložen VTOS ve výměře nejméně osmi let, nebo byl odsouzen pachatel za úmyslný trestný čin a v posledních pěti letech uprchl z vazby nebo z výkonu trestu.

Vězni umístěni do této kategorie věznice se pohybují pouze pod dohledem (organizovaně) příslušníka VS ČR. Volný pohyb ve věznici je zakázán. Vězni pracují pouze a jen v prostorách věznice nebo přímo ve svých celách. Volný pohyb po věznici

---

⁷⁵ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 56 odst. 2 písm. c), ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁶ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 14 odst. 3, ve znění pozdějších předpisů.

se vězňům neuděluje ani při plnění práce. Dohled na odsouzené při plnění pracovní činnosti provádí zaměstnanec VS ČR nejméně jedenkrát za 30 minut. Tento příslušník VS ČR provádějící dohled nad odsouzeným je určen ředitelem věznice. Návštěvy jsou uskutečňovány zpravidla pod dohledem příslušníka Vězeňské služby.⁷⁷ Mezi netypičtější střežené věznice v České republice (věznice se zvýšenou ostrahou) patří věznice Mírov, Valdice a Karviná.

Výjimečný trest⁷⁸

Vymezení výjimečného trestu nalezneme v § 54 trestního zákoníku. **Jedná se o trest odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let** (soud ho ukládá pouze tehdy, kdy závažnost zvláště závažného zločinu je velmi vysoká nebo možnost nápravy pachatele je obzvláště ztížena), **nebo trest odnětí svobody na doživotí**. Soud může uložit výjimečný trest jen za zvláště závažný zločin, u kterého to trestní zákoník povoluje.

„Trest odnětí svobody na doživotí může soud uložit pouze pachateli, který spáchal zvláště závažný zločin vraždy podle § 140 odst. 3, nebo který při spáchání zvláště závažného zločinu obecného ohrožení podle § 272 odst. 3, vlastizrady (§ 309), teroristického útoku podle § 311 odst. 3, teroru (§ 312), genocidia (§ 400), útoku proti lidskosti (§ 401), použití zakázaného bojového prostředku a nedovoleného vedení boje podle § 411 odst. 3, válečné krutosti podle § 412 odst. 3, perzekuce obyvatelstva podle § 413 odst. 3 nebo zneužití mezinárodně uznávaných a státních znaků podle § 415 odst. 3 zavinil úmyslně smrt jiného člověka, a to za podmínky, že
a) takový zvláště závažný zločin je mimořádně závažný vzhledem k zvláště zavrženíhodnému způsobu provedení činu nebo k zvláště zavrženíhodné pohnutce nebo k zvláště těžkému a těžko napravitelnému následku a
*b) uložení takového trestu vyžaduje účinná ochrana společnosti nebo není naděje, že by pachatele bylo možno napravit trestem odnětí svobody nad dvacet až do třiceti let.“*⁷⁹

*„Uloží-li soud trest odnětí svobody na doživotí, může zároveň rozhodnout, že doba výkonu trestu ve věznici se zvýšenou ostrahou se pro účely podmíněného propuštění do doby výkonu trestu nezapočítává.“*⁸⁰

⁷⁷ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 54, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 54, ve znění pozdějších předpisů.

⁷⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 54 odst. 3, ve znění pozdějších předpisů.

5.5 PŘEMISŤOVÁNÍ ODSOUZENÝCH DO JINÉHO TYPU VĚZNICE

Přemisťování odsouzených definuje § 9 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů. Osoba, která byla pravomocně odsouzená, se na přechodnou dobu přemisťuje do jiné věznice:

- a) „na dožádání policejního orgánu schválené ředitelem krajského ředitelství Policie České republiky nebo vedoucím jeho územního odboru, ředitelem útvaru Policie České republiky s působností na celém území České republiky nebo vedoucím jeho odboru, ředitelem Úřadu služby kriminální policie a vyšetřování Policejního prezidia České republiky nebo vedoucím oddělení Generální inspekce bezpečnostních sborů nebo jiným vedoucím zaměstnancem, jde-li o jiný policejní orgán“;
- b) k potřebě odsouzeného vyslechnout, tento příkaz vydává státní zástupce nebo předseda senátu;
- c) k poskytnutí zdravotních služeb na návrh lékaře;
- d) z důvodu hodných zvláštní zřetele na návrh ředitele věznice;
- e) odsouzený se má účastnit občanskoprávního řízení před soudem.⁸¹

Osobu odsouzenou lze přemístit pouze do takové věznice, která odpovídá oddělení stejného základního typu, v němž odsouzený vykonával VTOS, dále do věznice, kde je zřízeno přijímací oddělení.⁸²

---

⁸⁰ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, § 54 odst. 4, ve znění pozdějších předpisů.

⁸¹ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 9 odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

⁸² Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 9 odst. 2, ve znění pozdějších předpisů.

Odsouzení se přemísťují do jiné kategorie – typu věznice na dobu **nikoliv přechodnou:**⁸³

a) rozhodne tak Generální ředitelství VS ČR pro důvod hodných zvláštní zřetele, jenž je v zájmu plnění účelu a zabezpečení VTOS, nebo plnění úkolů a zabezpečení VS ČR, či z důvodu poskytování zdravotních služeb;

b) dohodnou-li se ředitelé stejného základního typu věznic, které uplatňují stejné programy zacházející s odsouzeným. Účelem je prohloubení výchovného vlivu VTOS. Přemístění se realizuje na základě žádosti, která musí být kladná. Žádost podává buď sám odsouzený, nebo blízké osoby.

Návrh odsouzeného na převzetí do jiného typu věznice

Přemístí se vězněná osoba na dobu delší než sedm dní a nemůže tak učinit odsouzený, tak správa věznice musí bezodkladně informovat blízké osoby odsouzeného. Dále také v případě, že proti odsouzenému je vedeno jiné trestní stíhání, tak příslušný orgán činný v trestním řízení vyrozumí blízké osoby odsouzeného.

---

⁸³ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, § 10 odst. 1, ve znění pozdějších předpisů.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo analyzovat ucelený pohled na Vězeňskou službu České republiky, vězeňství v České republice a uvedení do problematiky tohoto tématu s vymezením základních pojmů. Práce je rozložena do 5 kapitol, které na sebe systematiky navazují.

V první části této práce jsem charakterizoval Vězeňskou službu České republiky a pojmy s ní související, jako např. ozbrojený bezpečnostní sbor, bezpečnostní strategii České republiky pro rok 2015, která je rozdělená do tří kategorií. Nejvíce mě zaujala kategorie třetí, která se věnuje mimo jiné i extrémismu, což je v současné době velmi aktuální téma k vzhledem nárůstu migrační vlny do České republiky. Následující část se věnuje cílům a úkolům Vězeňské služby České republiky, které jsou zákonem dané. Mezi nejpodstatnější bych zařadil zajišťování pořádku a bezpečnosti ve věznicích, vazebních věznicích a v ústavech pro výkon zabezpečovací detence. Eskortují osoby ve výkonu vazby, ve výkonu zabezpečovací detence a ve výkonu trestu odnětí svobody např. k soudům, zdravotnických zařízení, k výslechům apod. Podle mého názoru si lidé neuvědomují, jak je eskortace osob velmi obtížná na organizaci a přípravu. Obzvláště nejvíce náročné jsou mediální kauzy nebo případy, kde je podezření, že pachatel se pokusí uprchnout do zahraničí a bude se skrývat. V těchto krajních případech může Vězeňská služba ČR požádat o spolupráci Policii České republiky.

Další kapitola pojednává o organizaci Vězeňské služby České republiky, která se dělí na 7 článků (některé publikace uvádějí pouze 6 článků, zotavovny do ní nezařazují). Na území České republiky je celkem 35 vězeňských zařízení. V minulých letech byl vývoj jejich počtu téměř konstantní, až na výjimku věznice Drahonice, která byla v roce 2013 uzavřena z důvodu nízké obsazenosti. Avšak vzhledem k postupnému nárůstu trestních činů (kriminality) se na jaře roku 2015 začalo uvažovat o znovuotevření tohoto zařízení.

Předposlední kapitola se zabývá povinnostmi a oprávněními příslušníků VS ČR. Tyto povinnosti a oprávnění, jež jim vznikají na základě zákona o Vězeňské službě, mohou uplatňovat příslušníci VS ČR během výkonu své služby, avšak nesmějí se s ním dostat do rozporu, jako např. překročení své pravomoci. Pokud se tak stane, dopouští se příslušník VS ČR trestného činu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Proto si myslím, že příslušníci VS ČR musí dobře znát

své povinnosti a oprávnění a zároveň mít schopnost dobře vyhodnotit konkrétní situaci tak, aby nedošlo k jejich porušení.

Poslední kapitola hovoří o charakteristice, typologii věznic a jejich dělení. V České republice, ale také v zahraničních zemích se vývoj vězeňství posouvá značnými kroky dopředu. Snaží se vyřešit nedostatky, jako je přeplněnost vězeňských zařízení, zaměstnávání vězněných osob, bezpečnost a zabezpečení věznic, zlepšení pracovních podmínek příslušníkům a zaměstnancům VS ČR a jejich kvalifikaci. Nově se klade také důraz na potlačování recidivy, která dosahuje v České republice až 70%.⁸⁴ „*Vězeňská služba podle ministra spravedlnosti Roberta Pelikána bude spolupracovat při vedení vězně s úřady, sociálními kurátory a neziskovými organizacemi tak, aby se pobytem ve vězení zvýšila, a nikoli snížila šance na budoucí normální fungování propuštěného ve společnosti. Podle generála Dohnala se práce odborníků zintenzivní zejména v období předcházejícím propuštění tak, aby měl propuštěný vězeň pokud možno zabezpečenou ubytování a práci. „Návrat k trestné činnosti je nejpravděpodobnější právě v prvních šesti měsících od propuštění, proto je důležité se na toto období zaměřit,“ vysvětlil ministr Pelikán.*“⁸⁵ Dále stojí za zmínění, že velký pokrok byl dosažen průběžnou modernizací technického vybavení, a to nejen samotných budov, ale také dopravních prostředků VS ČR, zbraní apod. Vzhledem ke globálnímu vývoji technologií lze předpokládat, že se tento trend promítne i v oblasti vězeňství a vězeňského systému.

Doufám a věřím, že tato bakalářská práce pomůže laické veřejnosti k objasnění a vysvětlení některých (základních) výkladových pojmů o Vězeňské službě České republiky a co se Vězeňské služby České republiky týče.

Co říci na závěr? Příslušníci a zaměstnanci VS ČR to opravdu nemají při výkonu své služby jednoduché. Denně jsou vystavováni mnohému nebezpečí či konfliktům a proto si myslím, že tato práce není dostatečně finančně ohodnocená.

---

⁸⁴ Vězeňská služba České republiky: generální ředitelství VS ČR [online]. © 2012 [cit. 2016-7-1]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/ministr-predstavil-koncepci-vezenstvi>.

⁸⁵ Vězeňská služba České republiky: generální ředitelství VS ČR [online]. © 2012 [cit. 2016-7-1]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/ministr-predstavil-koncepci-vezenstvi>.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

ČERNÍKOVÁ, V. a kolektiv. *Sociální ochrana. Terciární prevence, její možnosti a limity*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. ISBN 978-80-7380-138-0.

KRUPKA, V. *Trestní právo procesní*. 3. vyd. Praha: Armex Publishing, 2010. ISBN 978-80-86795-89-8.

ŠTĚRBA, V. *Penologie*. 2. vyd. Praha: Armex Publishing, 2009. ISBN 978-80-86795-74-4.

Seznam použitých internetových zdrojů

Kubíčková, P., I. Kmětík: *Penologie*. Karviná: Střední odborná škola ochrany osob a majetku s.r.o., 2011. Dostupné z: <http://www.sosoomzlin.cz/media/skripta/penologie.pdf>.

Ministerstvo vnitra České republiky: bezpečnost [online]. © 2015 [cit. 2015-11-5].

Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/pojmy-bezpecnost.aspx>.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: Bezpečnostní strategie 2015 [online]. © 2015 [cit. 2015-12-7]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/public/34/39/a/1374375_1258875_Bezpecnostni_strategie_2015.pdf.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky: bezpečnostní politika [online]. © 2015 [cit. 2015-11-23]. Dostupné z:

http://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/.

Ministerstvo vnitra České republiky: bezpečnostní rada státu [online]. © 2015 [cit.

2015-12-7]. Dostupné z: [http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-statu-](http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-statu-234869.aspx)

[234869.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-statu-234869.aspx).

Ministerstvo vnitra České republiky: ozbrojený bezpečnostní sbor [online]. © 2015 [cit.

2015-11-1]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/ozbrojeny-bezpecnostni-sbor.aspx>.

Vězeňská služba České republiky: Generální ředitelství VS ČR [online]. © 2012 [cit. 2016-7-1]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/aktuality-220/ministr-predstavil-koncepci-vezenstvi>.

Vězeňská služba České republiky: mapa věznic [online]. © 2012 [cit. 2015-11-24]. Dostupné z: http://vscr.cz/client_data/1/user_files/19/image/Tiskov%C3%A9%20odd%C4%9Blen%C3%AD%20G%C5%98%20VS/st%C3%A1%C3%A9/mapky/mapaV20131600.jpg.

Vězeňská služba České republiky: poskytované vzdělání v oboru [online]. © 2012 [cit. 2015-12-7]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/stredni-odborne-uciliste/o-nas-1656/zakladni-informace-1659/>.

Vězeňská služba České republiky: zdravotní péče [online]. © 2012 [cit. 2015-11-17]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/vykon-vezenstvi-16/zdravotni-pece-poskytovana-osobam-ve-vykonu-vazby-nebo-trestu-odneti-svobody-6073>.

Seznam právních předpisů

Zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška MS ČR č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška MS ČR č. 377/2004 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů.

SEZNAM ZKRATEK

- BIS – Bezpečnostní informační služba
- BRS – Bezpečnostní rada státu
- CS ČR – Celní správa České republiky
- ČR - Česká republika
- EU – Evropská unie
- GIBS – Generální inspekce bezpečnostních sborů
- HZS ČR – Hasičský záchranný sbor České republiky
- IZS – Integrovaný záchranný systém
- MS ČR – Ministerstvo spravedlnosti České republiky
- NATO - Severoatlantická aliance
- PČR – Policie České republiky
- SBS – Soukromá bezpečnostní služba
- ÚVZD – Ústav pro výkon zabezpečovací detence
- VS ČR - Vězeňská služba České republiky
- VTOS – Výkon trestu odnětí svobody
- VVaÚpVZD Brno - Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno
- ZZS – Zdravotnická záchranná služba

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1 – Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v České republice..... 25

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Seznam a popis věznic v České republice.....	I
Příloha B - Znaký vězeňské a justiční stráže.....	VIII
Příloha C - Hodnostní označení příslušníků Vězeňské služby ČR.....	IX
Příloha D - Služební stejnokroje příslušníků vězeňské a justiční stráže.....	X

Příloha A – Seznam a popis věznic v České republice

V České republice jsou zřízena následující vězeňská zařízení:

1. Věznice Bělušice

Jedná se o profilovou věznici s ostrahou. Nachází se zde také kapacitně limitované oddělení s dozorem. Normovaná ubytovací kapacita pro tuto věznici činí 579 míst.

2. Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Brno

Vazební věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence v Brně – Bohunicích (dále jen "VVaÚpVZD Brno") má celkovou kapacitu 527 míst. Ve VVaÚpVZD v Brně se zajišťuje výkon vazby mužů, žen i mladistvých. Následně také VTOS s dozorem a ostrahou, vyčleněna je i kapacita pro dočasně umístěné odsouzené (k nástupu do VTOS, eskorty k jiným soudům atd.). Roku 1997 bylo ve VVaÚpVZD Brno zahájen provoz vězeňské nemocnice s rehabilitačním oddělením, specializovaným pavilonem (tj. interním, infekčním a oddělením následné lékařské péče) a jednotkou intermediální péče. Nemocnice poskytuje také psychiatrický pavilon. Celková kapacita nemocnice je 175 lůžek.

3. Věznice Břeclav

Dne 1. 1. 2006 se z vazební věznice Břeclav stala věznice pro odsouzené muže zařazené do výkonu trestu odnětí svobody s dohledem a dále i s ostrahou.

V současné době věznice má 191 míst, z toho zůstalo 27 míst pro oddělení výkonu vazby, která slouží pro okres Břeclav a okres Hodonín.

4. Vazební věznice České Budějovice

Kapacita vazební věznice v Českých Budějovicích je 282 míst. Pro odsouzené ve VTOS je 158 míst a pro obviněné ve vazbě činní 124 míst.

Věznice Drahonice

Věznice Drahonice byla dne 1. května 2013 nařízením ministra spravedlnosti č. 1/2013 ze dne 26. března 2013 zrušena. Proto ji nepočítáme do současného počtu věznic na území České republiky.

5. Věznice Heřmanice

V této věznici se nachází 711 volných míst. Věznice je určena pro VTOS s ostrahou a dále také oddělení pro VTOS s dozorem. Od dubna 2013 je ve věznici v Heřmanicích zřízeno oddělení pro výkon trestu mladistvých.

Součástí věznice s ostrahou je oddělení, které je specializované na mentálně retardované odsouzené a dále také oddělení pro výkon soudně stanovené protialkoholní léčby, léčby patologického hráčství.

6. Věznice Horní Slavkov

Hlavní profil věznice je určen pro VTOS dospělých mužů a nadále pro VTOS odsouzených zařazených do typu věznice s ostrahou, včetně doživotního trestu. Celková normová ubytovací kapacita činí 710 osob.

7. **Vazební věznice Hradec Králové**

Část výkon vazby probíhá v uzavřených celách. Roku 2010 bylo zřízeno oddělení se zmíněným režimem pro obviněné osoby. Oddělení výkonu trestu odnětí svobody s dohledem je umístěno samostatně v průmyslové zóně (katastrální území Pouchov).

8. Věznice Jiřice

Věznice Jiřice je konstruovaná jako věznice s ostrahou s oddělením pro VTOS s dozorem. Tento výkon trestu je pouze pro dospělé muže. Věznice má kapacitu 725 míst, z toho 191 pro oddělení s dozorem.

9. Věznice Karviná

Počet ubytovacích míst činí 205. VTOS probíhá ve věznici Karviná v těchto odděleních: s dozorem, s ostrahou, se zvýšenou ostrahou a oddělení s mentální retardací se zvýšenou ostrahou.

10. Věznice Kuřim

Je určena pro VTOS odsouzených mužů, kteří jsou starších 18 let. Tito odsouzení byli soudem zařazeni k VTOS do věznice s ostrahou. Jsou zřízena zde i oddělení pro VTOS

mladých dospělých (s dozorem) a specializované oddělení pro výkon trestu sexuálních delikventů (s ostrahou). Ubytovací kapacita věznice je stanovena na 486 odsouzených.

11. Věznice Kynšperk nad Ohří

Profilována věznice určená pro muže odsouzené k VTOS do kategorie s ostrahou a dále je zde zřízeno také oddělení pro VTOS s dohledem. Celková ubytovací kapacita věznice je 636 míst.

12. Vazební věznice Liberec

V dnešní době tvoří ubytovací prostory 123 míst na oddělení výkonu vazby a 249 míst na oddělení výkonu trestu odnětí svobody. Celková kapacita věznice je 374 míst. Vazební věznice vybudovala specializované oddělení pro odsouzené s poruchou duševní a poruchou chování, kteří jsou zařazeni do věznice s dozorem.

13. Vazební věznice Litoměřice

Počet míst ve vazební věznici Litoměřice je 358 míst. Z tohoto počtu je vyčleněno pro výkon vazby obviněných 235 míst a pro VTOS odsouzených 123 míst. Součástí této vazební věznice je rovněž samostatné oddělení VTOS pro odsouzené muže, kteří jsou zařazené do typu věznice s dozorem.

14. Věznice Mírov

Ve věznici se nachází celkem 369 ubytovacích prostorů. Dnešní Mírovská věznice je určená jako věznice se zvýšenou ostrahou. Nalezneme zde také oddělení s dozorem, s ostrahou, oddělení se zvýšenou ostrahou, oddělení se zvýšenou ostrahou se zesíleným stavebně technickým zabezpečením a oddělení specializované VTOS odsouzených s poruchou duševní a poruchou chování ve věznici se zvýšenou ostrahou.

15. Věznice Nové Sedlo

Věznice poskytuje 430 prostorů. Odsouzení, kteří tu vykonávají VTOS jsou zařazení do oddělení s dozorem.

16. Věznice Odolov

Ubytovací normová kapacita této věznice je 300 míst. Věznice je především profilovaná pro VTOS odsouzených mužů starších 18 let, kteří jsou zařazeni soudem k výkonu trestu do věznice s dozorem.

17. Vazební věznice Olomouc

Věznice je navržena pro výkon vazby mužů, žen a mladistvých. Dále věznice poskytuje oddělení pro VTOS mužů s dozorem. Normová kapacita pro ubytování je celkem 269. Z tohoto čísla je 137 míst pro obviněné a 132 míst pro odsouzené.

18. Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava

Věznice a ústav pro výkon zabezpečovací detence Opava (dále jen "VaÚpVZD Opava") byla zřízena pro vykonávající trest odnětí svobody odsouzeným ženám ve všech typech a odsouzeným mužům kategorie dozor. Do VaÚpVZD v Opavě se vejde celkem 449 osob (4m² na osobu), 367 míst je určené pro VTOS mužů a žen a 82 míst pro výkon zabezpečovací detence mužů.

19. Věznice Oráčov

Věznice s ostrahou a oddělení s dozorem. Oráčov je určen pro VTOS odsouzených mužů. Zřízeno je specializované oddělení bezdrogové zóny. Normová ubytovací kapacita v této věznici je 487 míst.

20. Vazební věznice Ostrava

Celková kapacita vazební věznice v Ostravě poskytuje 523 míst. Místa jsou určená pro výkon vazby 297 míst a pro VTOS je vyčleněno 226 míst. Současná vazební věznice zajišťuje výkon vazby pro muže i ženy a dále zde nalezneme oddělení odsouzených, kteří jsou zařazeni především do věznice s dozorem.

21. Věznice Ostrov nad Ohří

Ubytovací kapacita této věznice činí 928 osob, z toho 83 míst pro výkon vazby, tedy obviněných a 845 míst pro dospělé muže ve VTOS s dozorem.

Nadále nalezneme specializované oddělení pro odsouzené s poruchou osobnosti a chováním, které je způsobeno dlouhodobým užíváním psychotropních látek a bezdrogovou zónu.

22. Věznice Pardubice

Ve věznici v Pardubicích se provádí VTOS odsouzených s ostrahou, jsou v ní zřízena oddělení pro VTOS s dozorem a dále specializované oddělení pro trvale pracovní nezařaditelné odsouzené.

23. Věznice Plzeň

Věznice Plzeň pojme 946 odsouzených a 206 obviněných, což je tedy celkem 1152 vězňů. Klíčový charakter věznice v Plzni je věznice s ostrahou. Jsou zde rovněž zřízena oddělení pro odsouzené v typu věznice s dozorem a se zvýšenou ostrahou. Nalezneme také oddělení specializované pro VTOS odsouzených s poruchou osobnosti a chování, která je způsobená užíváním návykových látek ve věznici s ostrahou. Jako další zřízené oddělení je specializované pro VTOS odsouzených trvale pracovní nezařaditelných ve věznici se zvýšenou ostrahou.

24. Vazební věznice Praha Pankrác

Vazební věznice Pankrác provádí výkon vazby (obviněných mužů a žen) a trestu odnětí svobody v režimu s dohledem, dozorem a ostrahou u odsouzených mužů a žen. Kapacita je 1 202 míst. Dále součástí je i vězeňská nemocnice s 111 lůžky.

25. Vazební věznice Praha Ruzyně

Výkon vazby mužů a žen. Ve vazební věznici je dále zřízeno oddělení pro VTOS s dozorem a ostrahou u mužů a dále oddělení pro VTOS s dohledem a dozorem u žen. To je umístěno samostatně v Domově sv. Karla Boromejského v Řepích.

26. Věznice Příbram

Věznice je určena pro odsouzené muže k VTOS v kategorii s dohledem, s dozorem a s ostrahou. Součástí věznice je oddělení pro odsouzené s poruchou osobnosti a chování a dále užíváním psychotropních látek.

27. Věznice Rapotice

V současné době věznice pojme 777 odsouzených. Do výkon trestu odnětí svobody zde mohou být umístěni muži v typu zařazení s dohledem a dozorem.

28. Věznice Rýnovice

Věznice Rýnovice je členěna do dva základní typy. Jedná se o oddělení s dozorem a dále o oddělení s ostrahou. Ubytovací kapacita činí 500 odsouzených.

29. Věznice Stráž po Ralskem

Pro odsouzené je zde připraveno 736 míst. Od ledna roku 2007 bylo otevřeno oddělení, které je specializované pro odsouzené s mentální retardací - zařazené do oddělení s dozorem. Hlavní profil této věznice je věznice s ostrahou, v rámci věznice je dále zřízeno oddělení s dozorem a také oddělení se zesíleným stavebně-technickým zabezpečením.

30. Věznice Světlá nad Sázavou

Kapacita věznice se po renovaci zvětšila na cca 760 míst. Trest zde vykonávají ženy VTOS především v kategoriích ostraha, dozor a mladiství. Dále kategorie zvýšená ostraha a dohled. Kromě toho také věznice zajišťuje VTOS se specifickými skupinami odsouzených, které vyžadují zvláštní přístup.

31. Vazební věznice Teplice

Do vazební věznice lze zajistit 155 osob. Z toho je určeno 89 míst k zajištění výkonu vazby u obviněných mužů, žen a mladistvých a 66 míst k VTOS pro pracovní zařazené odsouzené či zařazené k výkonu trestu do věznice s dozorem.

32. Věznice Valdice

Normovaná kapacita ve věznici Valdice je 1103 míst. Věznice je hlavně určená pro odsouzené vězně s ostrahou a se zvýšenou ostrahou. Ve věznici dále také probíhá VTOS k doživotním trestům a dalších odsouzených, u nichž je diagnostikována potřeba zvýšené detence.

33. Věznice Vinařice

Od roku 2007 je věznice Vinařice profilována pro kategorie odsouzených - ostrahu a dozorem. Věznice pojme 900 odsouzených mužů.

34. Věznice Všehrady

Věznice pojme 589 odsouzených, která je určena pro mladistvé odsouzené muže a dále VTOS pro dospělé odsouzené muže v typu věznice s dohledem a dozorem.

35. Věznice Znojmo

Věznice Znojmo slouží pro výkon trestu odnětí svobody s dozorem a ostrahou. Dále věznice disponuje s oddělením výkonu vazby a oddělením pro léčbu drogově závislých mužů. Normovaná kapacita je 176 míst.

Příloha B – Znaký vězeňské a justiční stráže

Znak Vězeňské služby ČR

**Resortní znak
Vězeňské služby ČR**

Čepicový státní znak

**Rukávní znak
Vězeňské služby ČR
(pravý rukáv)**

**Rukávní znak
justiční stráže**

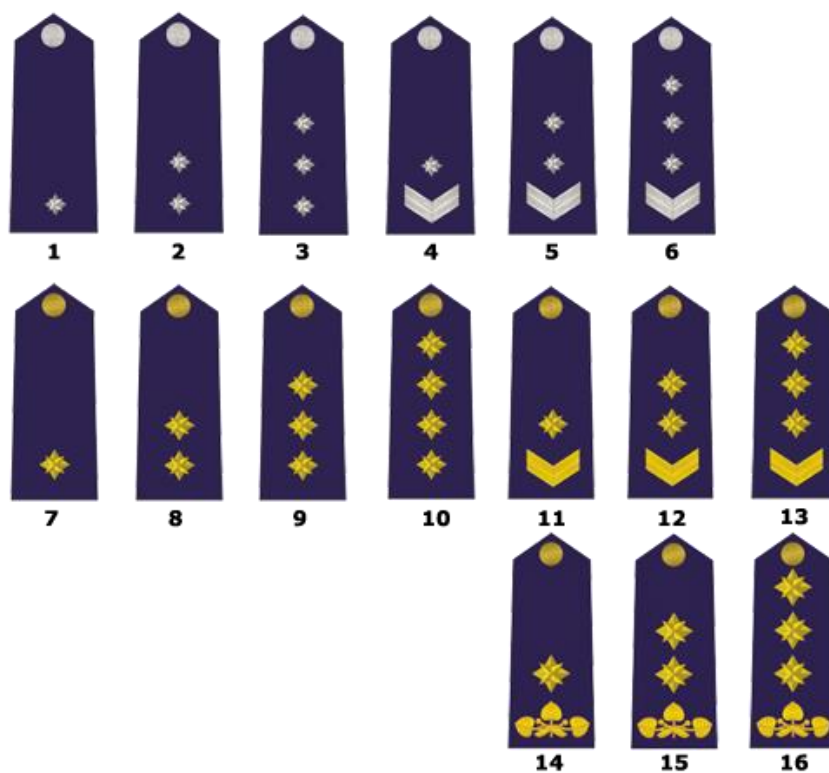
**Rukávní znak
vězeňské stráže**

**Rukávní znak
státní znak
(levý rukáv)**

Příloha C - Hodnostní označení příslušníků Vězeňské služby ČR

1. rotný, 2. strážmistr, 3. nadstrážmistr, 4. podpraporčík, 5. praporčík, 6. nadpraporčík, 7. podporučík, 8. poručík, 9. nadporučík, 10. kapitán, 11. major, 12. podplukovník, 13. plukovník, 14. brigádní generál, 15. generálmajor, 16. generálporučík

Příloha D - Služební stejnokroje příslušníků vězeňské a justiční stráže

Služební stejnokroje příslušníků vězeňské stráže

Služební stejnokroje příslušníků justiční stráže

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Zdeněk Řeřicha, DiS.

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: Prezenční

Název práce: Úloha Vězeňské služby České republiky

Rok: 2016

Počet stran textu bez příloh: 48

Celkový počet stran příloh: 10

Počet titulů českých použitých zdrojů: 14

Počet titulů zahraničních použitých zdrojů: 0

Počet internetových zdrojů: 10

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Víšek